

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. kesäkuuta 2021
(OR. fr)

7745/21

Toimielinten välinen asia:
2021/0080 (NLE)

AVIATION 77
RELEX 299
OC 15
TU 4
MED 9

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välinen
Euro–Välimeri-lentoliikennesopimus

EUROOPAN UNIONIN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN
SEKÄ TUNISIAN TASAVALLAN VÄLINEN
EURO–VÄLIMERI-LENTOLIIKENNESOPIMUS

SISÄLTÖ

JOHDANTO

1 ARTIKLA: Määritelmät

I OSASTO: TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET

2 ARTIKLA: Liikenneoikeudet ja reittitaulukko

3 ARTIKLA: Liikennöintilupa

4 ARTIKLA: Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen

5 ARTIKLA: Investoinnit lentoliikenteen harjoittajiin

6 ARTIKLA: Lakien ja määräysten noudattaminen

7 ARTIKLA: Terve kilpailu

8 ARTIKLA: Kaupallinen toiminta

9 ARTIKLA: Tullit ja maksut

10 ARTIKLA: Käyttömaksut

11 ARTIKLA: Lentohinnat ja kuljetusmaksut

12 ARTIKLA: Tilastot

II OSASTO: SÄÄNTELY-YHTEISTYÖ

13 ARTIKLA: Ilmailun turvallisuus

14 ARTIKLA: Ilmailun turvaaminen

15 ARTIKLA: Ilmaliikenteen hallinta

16 ARTIKLA: Ympäristönsuojelu

17 ARTIKLA: Lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuu

18 ARTIKLA: Kuluttajansuoja

19 ARTIKLA: Sosiaaliset näkökohdat

III OSASTO: INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

20 ARTIKLA: Tulkinta ja täytäntöönpano

21 ARTIKLA: Sekakomitea

22 ARTIKLA: Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely

23 ARTIKLA: Suojatoimenpiteet

24 ARTIKLA: Suhde muihin sopimuksiin

25 ARTIKLA: Alueellinen vuoropuhelu

26 ARTIKLA: Muutokset

27 ARTIKLA: Sopimuksen irtisanominen

28 ARTIKLA: Sopimuksen rekisteröinti

29 ARTIKLA: Uusien jäsenvaltioiden liittyminen Euroopan unioniin

30 ARTIKLA: Voimaantulo

31 ARTIKLA: Todistusvoimaiset toisinnot

LIITE I: Siirtymämääräykset

LIITE I a: Tunis–Carthagen kansainvälistä lentoasemaa koskevat siirtymämääräykset

LIITE II: Luettelo siviili-ilmailuun sovellettavista säännöistä

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKIN TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

IRLANTI,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

KROATIAN TASAVALTA,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARI,

MALTAN TASAVALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

jotka ovat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä yhdessä 'EU:n perussopimukset', osapuolia ja Euroopan unionin jäsenvaltioita, jäljempänä yhdessä 'EU:n jäsenvaltiot' tai yksittäin 'EU:n jäsenvaltio',
ja

EUROOPAN UNIONI, jäljempänä 'unioni' tai 'EU',

sekä

TUNISIAN TASAVALTA, jäljempänä 'Tunisia',

jäljempänä yhdessä 'sopimuspuolet',

EU:n jäsenvaltiot ja Tunisia, Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avatun kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen osapuolina yhdessä Euroopan unionin kanssa,

TOTEAVAT, että tämä Euro–Välimeri-lentoliikennesopimus on osa Euro–Välimeri-kumppanuuden muodostamaa kokonaisuutta, joka hahmoteltiin 28 päivänä marraskuuta 1995 annetussa Barcelonan julistuksessa,

TOTEAVAT haluavansa yhteisesti edistää Euro–Välimeri-ilmailualuetta, joka perustuu sääntelyn lähentämiseen, sääntely-yhteistyöhön ja markkinoille pääsyn vapauttamiseen tasapuolisin toimintaedellytyksin,

HALUAVAT parantaa lentoliikennettä ja edistää kansainvälistä lentoliikennejärjestelmää, joka perustuu syrjimättömyyteen sekä avoimeen ja terveeseen kilpailuun lentoliikenteen harjoittajien välillä,

HALUAVAT huolehtia lentoliikenteeseen liittyvistä eduistaan,

TOTEAVAT yhteyksien merkityksen lentoliikenteen tehokkuudelle kaupankäynnin, matkailun, sijoitusten ja taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen edistämiseksi,

HALUAVAT varmistaa, että lentoliikenne on mahdollisimman turvallista ja turvattua ja vahvistavat uudelleen olevansa erityisen huolissaan ilma-aluksiin kohdistuvista teoista tai uhista, jotka vaarantavat ihmisten ja omaisuuden turvallisuuden ja vaikuttavat kielteisesti lentoliikenteeseen sekä heikentävät yleisön luottamusta siviili-ilmailun turvallisuuteen,

OTTAVAT HUOMIOON Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avatun kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen,

OVAT PÄÄTTÄNEET saada aikaan mahdollisimman suuren hyödyn yhteistyöstä sääntelyn alalla sekä siviili-ilmailun alaa koskevien lakiensa ja määräystensä yhdenmukaistamisesta,

TOTEAVAT kilpailukykyisestä lentoliikenteestä ja elinkelpoisesta ilmailun toimialasta mahdollisesti saatavat merkittävät hyödyt,

HALUAVAT varmistaa lentoliikenteen harjoittajien tasapuoliset toimintaedellytykset,

TOTEAVAT, että tuet voivat vaikuttaa kielteisesti lentoliikenteen harjoittajien väliseen kilpailuun ja vaarantaa tämän sopimuksen perustavoitteiden saavuttamisen,

AIKOVAT toimia sopimuspuolten välisiin voimassa oleviin lentoliikennesopimuksiin ja järjestelyihin tukeutuen, jotta voidaan avata pääsy markkinoille ja turvata mahdollisimman suuret hyödyt matkustajille, rahdinlähettäjille, lentoliikenteen harjoittajille, lentoasemille ja niiden työntekijöille sekä kummankin sopimuspuolen väestölle,

KOROSTAVAT ympäristönsuojelun tärkeyttä kehitettäessä kansainvälistä ilmailupolitiikkaa ja pantaessa sitä täytäntöön,

VAHVISTAVAT tarpeen ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja jatkaa yhteistyötä ilmailualan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi aiheeseen liittyviä monenvälisiä sopimuksia noudattaen, erityisesti toteuttamalla maailmanlaajuisia markkinaperusteisia toimenpiteitä, sellaisina kuin niistä on sovittu Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) 39. yleiskokouksessa, ja etenkin asiaa koskevia ICAOn välineitä ja 12 päivänä joulukuuta 2015 Pariisissa tehtyä ilmastonmuutosta koskevaa Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimusta noudattaen,

KOROSTAVAT kuluttajien suojelun merkitystä ja asianmukaisen kuluttajansuojan saavuttamista lentoliikenteessä ja tunnustavat tarpeen tehdä yhteistyötä tällä alalla,

TOTEAVAT, että kaupallisten mahdollisuuksien lisäämisellä ei pyritä heikentämään sopimuspuolten työelämää koskevia sääntöjä tai standardeja, ja korostavat kansainvälisen ilmailun alan sosiaalisen ulottuvuuden sekä markkinoillepääsyn avaamisesta työntekijöille, työllisyydelle ja työoloille aiheutuvien vaikutusten tarkastelun merkitystä,

PANEVAT MERKILLE, että on tärkeää parantaa pääoman saantia lentoliikenteen alalla
lentoliikenteen kehittämiseksi edelleen sopimuspuolten voimassa olevien sääntöjen mukaisesti,

TOTEAVAT, että tätä sopimusta on tarkoitus soveltaa asteittaisella tavalla ja että asiaankuuluvalla
välineellä voidaan parantaa sääntelyn lähentymistä Euroopan unionin lainsäädännön kanssa,

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

1 ARTIKLA

Määritelmät

Ellei toisin määrätä, tässä sopimuksessa tarkoitetaan

- 1) 'sopimuksella' tätä sopimusta, sen liitteitä ja mahdollisia lisäyksiä sekä niiden mahdollisia muutoksia;
- 2) 'lentoliikenteellä' yleisölle tarjottua matkustajien, matkatavaroiden, rahdin ja postin kuljettamista lentoteitse joko erikseen tai yhdessä maksua tai muuta korvausta vastaan; tähän katsotaan sisältyvän sekä säännöllinen että tilauslentoliikenne;
- 3) 'kansallisuutta koskevalla selvityksellä' sen toteamista, että lentoliikenteen harjoittaja, joka haluaa harjoittaa lentoliikennettä tämän sopimuksen nojalla, täyttää 3 artiklassa esitetyt omistusta, tosiasiallista määräysvaltaa ja päätoimipaikkaa koskevat vaatimukset;
- 4) 'vaatimustenmukaisuutta koskevalla selvityksellä' sen toteamista, että lentoliikenteen harjoittajalla, joka haluaa harjoittaa lentoliikennettä tämän sopimuksen nojalla, on riittävä vakavaraisuus ja riittävästi johtamisosaamista tällaisen liikenteen harjoittamiseen ja että se pystyy noudattamaan tällaisen liikenteen harjoittamista sääteleviä sopimuspuolten lakeja, määräyksiä ja vaatimuksia;
- 5) 'toimivaltaisilla viranomaisilla' valtion virastoja tai yksiköitä, jotka vastaavat tästä sopimuksesta johtuvien hallinnollisten tehtävien toteuttamisesta;

- 6) 'yleissopimuksella' Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avattua Kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta, mukaan luettuina:
- a) kaikki muutokset, jotka ovat tulleet voimaan yleissopimuksen 94 artiklan a kohdan mukaisesti ja jotka sekä Tunisia että yksi tai useampi Euroopan unionin jäsenvaltio on ratifioinut ja jotka ovat käsiteltävänä olevan asian kannalta olennaisia; ja
 - b) kaikki yleissopimuksen 90 artiklan mukaisesti hyväksytyt liitteet tai muutokset sillä edellytyksellä, että kyseinen liite tai muutos on voimassa sekä Tunisiassa että yhdessä tai useammassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja että se on käsiteltävänä olevan kysymyksen kannalta olennainen;
- 7) 'kaikilla kustannuksilla' palvelun tarjoamisesta aiheutuvia kustannuksia mukaan luettuina kohtuulliset hallinnolliset yleiskulut;
- 8) 'kansainvälisellä lentoliikenteellä' lentoliikennettä vähintään kahden valtion alueen yläpuolisessa ilmatilassa;
- 9) 'sopimuspuolilla' Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita sekä Tunisiaa;
- 10) 'päätoimipaikalla' lentoliikenteen harjoittajan pääkonttoria tai rekisteröityä toimipaikkaa sen sopimuspuolen alueella, jossa lentoliikenteen harjoittajan keskeiset taloudelliset toiminnot ja lentotoiminnan valvonta, mukaan lukien jatkuvan lentokelpoisuuden hallinta myönnettyjen liikennelupien mukaisesti, tapahtuvat;

- 11) 'ilman kaupallista tarkoitusta tapahtuvalla laskulla' lentoliikenteen yhteydessä muussa tarkoituksessa kuin matkustajien, matkatavaroiden, rahdin tai postin ottamiseksi taikka jättämiseksi suoritettavaa laskua;
- 12) 'lentohinnoilla' hintoja, jotka maksetaan lentoliikenteen harjoittajille tai heidän edustajilleen taikka muille lipunmyyjille matkustajien kuljettamisesta lentoliikenteessä (mitkä tahansa siihen liittyvät liikennemuodot mukaan luettuina), sekä edellytyksiä, joilla kyseisiä hintoja sovelletaan, mukaan lukien edustajapalvelujen ja muiden lisäpalvelujen palkkiot ja ehdot;
- 13) 'kuljetusmaksuilla' hintoja, jotka maksetaan rahdin kuljettamisesta lentoliikenteessä (mitkä tahansa siihen liittyvät liikennemuodot mukaan luettuina), sekä edellytyksiä, joilla kyseisiä hintoja sovelletaan, mukaan lukien edustajapalvelujen ja muiden lisäpalvelujen palkkiot ja ehdot;
- 14) 'alueella' Tunisian osalta sen suvereniteettiin kuuluvia maa-alueita (mannermaata ja saaria), sisävesiä ja aluemeriä sekä niiden yläpuolista ilmatilaa sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden osalta niitä jäsenvaltioiden maa-alueita, sisävesiä ja aluemeriä, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta, mainituissa sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä niiden yläpuolista ilmatilaa;
- 15) 'käyttömaksulla' lentoliikenteen harjoittajilta perittäviä maksuja lentoasemien laitteiden ja palvelujen käytöstä sekä ympäristönsuojeluun, lennonvarmistukseen tai ilmailun turvaamiseen liittyvien laitteiden tai palvelujen käytöstä, oheispalvelut ja -laitteet mukaan luettuina;

- 16) 'omahuolinnalla' tilannetta, jossa lentoaseman käyttäjä huolehtii yhden tai useamman maahuolinta-alan palvelun suorittamisesta itselleen tekemättä sopimusta, riippumatta sen nimityksestä, kolmannen osapuolen kanssa tällaisten palvelujen toimittamisesta; tässä määritelmässä lentoaseman käyttäjien ei katsota olevan toisiinsa nähden kolmansia osapuolia, jos
- a) yhdellä on osake-enemmistö toisesta, tai
 - b) molempien osake-enemmistö on saman tahon hallussa;
- 17) 'assosiaatiosopimuksella' Brysselissä 17 päivänä heinäkuuta 1995 allekirjoitettua Euro–Välimeri-sopimusta Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välisestä assosioinnista;
- 18) 'sovitulla lentoliikennepalvelulla' kansainvälistä lentoliikennettä ja 'määritetyllä reitillä' tämän sopimuksen 2 artiklan (Liikenneoikeudet ja reittitaulukko) mukaisesti määritettyä reittiä;
- 19) 'säännöllisellä lentoliikenteellä' sellaisten lentojen sarjaa, joilla on kaikki seuraavat ominaisuudet:
- a) kullakin lennolla on istuinpaikkoja tai rahdin tai postin kuljetuskapasiteettia, jotka ovat erikseen yleisön ostettavissa (joko suoraan lentoliikenteen harjoittajalta tai sen valtuutetuilta edustajilta);

b) lennon tarkoituksena on palvella samojen kahden tai useamman lentoaseman välistä liikennettä joko

– julkistetun aikataulun mukaisesti, tai

– niin säännöllisesti tai toistuvasti, että se selvästikin on osa järjestelmällistä sarjaa;

20) 'tilauslentoliikenteellä' kaikkea kaupallista lentoliikennettä, joka ei ole säännöllistä lentoliikennettä;

21) 'lentoliikenteen harjoittajalla' yritystä, jolla on voimassa oleva liikennelupa tai vastaava;

22) 'tosiasiallisella määräysvallalla' suhdetta, joka perustuu oikeuksiin, sopimuksiin tai muihin keinoihin, joilla erikseen tai yhdessä ja ottaen huomioon käsiteltävän tapauksen oikeudelliset ja tosiasialliset seikat annetaan mahdollisuus suoraan tai välillisesti käyttää määräävää vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti

a) antamalla oikeus käyttää kaikkia yrityksen varoja tai osaa niistä;

b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden nojalla saadaan määräävä vaikutusvalta yrityksen elinten kokoonpanoon, äänestyksiin tai päätöksiin taikka muutoin yrityksen liiketoiminnan harjoittamiseen;

- 23) 'tehokkaalla viranomaisvalvonnalla' jonkin valtion harjoittamaa lentoliikenteen harjoittajan tehokasta viranomaisvalvontaa, joka koostuu seuraavista:
- a) lentoliikenteen harjoittajalla on kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä voimassa oleva liikennelupa, kuten lentotoimintalupa;
 - b) lentoliikenteen harjoittaja täyttää kyseisen valtion kansainvälisen lentoliikenteen harjoittamiseen liittyvät vaatimukset, kuten vaatimus vakavaraisuudesta, kyky vastata yleiseen etuun liittyviin vaatimuksiin ja palvelutakuuseen liittyvät velvoitteet;
- 24) 'liikenneluvalla'
- i) Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tapauksessa lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä 24 päivänä syyskuuta 2008 annetun asetuksen (EY) N:o 1008/2008¹ ja sen korvaavan säädöksen mukaisesti annettua liikennelupaa ja mitä tahansa muuta asiaa koskevaa asiakirjaa tai todistusta, ja
 - ii) Tunisian tapauksessa Tunisian voimassa olevan asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti annettuja liikennelupia, todistuksia, lupia tai vapautuksia;
- 25) 'SESAR-hankkeella' (Single European Sky ATM Research)' yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan teknistä toteutusta, johon sisältyy uuden sukupolven ilmaliikenteen hallintajärjestelmien koordinoitu ja ajallisesti yhteensovitettu tutkimus, kehittäminen ja käyttöönotto;

¹ EUVL L 293, 31.10.2008, s. 3.

- 26) 'viidennen vapauden liikenneoikeudella' yhden valtion, jäljempänä 'myöntävä valtio', toisen valtion, jäljempänä 'vastaanottava valtio', lentoliikenteen harjoittajille myöntämää oikeutta tai etuoikeutta tarjota kansainvälisen lentoliikenteen palveluja myöntävän valtion alueen ja jonkin kolmannen valtion alueen välillä sillä edellytyksellä, että tällaisten reittien lähtö- tai määräpaikka sijaitsee vastaanottavan valtion alueella.

I OSASTO

TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET

2 ARTIKLA

Liikenneoikeudet ja reittitaulukko

1. Tässä artiklassa määritettyihin reitteihin sovelletaan liitteessä I ja liitteessä I a vahvistettuja siirtymämääräyksiä.

Reittitaulukko

2. Kumpikin sopimuspuoli sallii toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajien tarjota lentoliikennepalveluja seuraavilla määritetyillä reiteillä:

- a) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat:

paikat Euroopan unionissa - välillä olevat paikat - Tunisiassa olevat paikat - edelleen olevat paikat

b) Tunisian lentoliikenteen harjoittajat:

paikat Tunisiassa - välillä olevat paikat - Euroopan unionissa olevat paikat - edelleen olevat paikat.

Liikenneoikeudet

3. Kumpikin sopimuspuoli myöntää toiselle sopimuspuolelle seuraavat oikeudet, joiden mukaisesti toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat harjoittaa kansainvälistä lentoliikennettä:

a) oikeus lentää laskeutumatta toisen sopimuspuolen alueen yli;

b) oikeus laskeutua toisen sopimuspuolen alueelle ilman kaupallista tarkoitusta;

c) oikeus harjoittaa kansainvälistä lentoliikennettä seuraavilla reiteillä:

i) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat:

minkä tahansa Euroopan unionissa sijaitsevan paikan ja minkä tahansa Tunisiassa sijaitsevan paikan välillä

ii) Tunisian lentoliikenteen harjoittajat:

minkä tahansa Tunisiassa sijaitsevan paikan ja minkä tahansa Euroopan unionissa sijaitsevan paikan välillä

d) muut tässä sopimuksessa määrätyt oikeudet.

Toiminnallinen jousto

4. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat valintansa mukaan joillakin tai kaikilla lennoillaan, jotka liikennöidään 2 kohdassa määritetyillä reiteillä

- a) liikennöidä jompaankumpaan tai kumpaankin suuntaan;
- b) yhdistää samaan lentoon eri lennonnumeroita;
- c) liikennöidä missä yhdistelmässä ja missä järjestyksessä tahansa välillä oleviin ja edelleen oleviin paikkoihin sekä sopimuspuolten alueilla oleviin paikkoihin 2 kohdan mukaisesti;
- d) jättää väliin minkä tahansa paikan tai mitkä tahansa paikat;
- e) siirtää missä tahansa paikassa liikennettä mistä tahansa ilma-aluksestaan mihin tahansa toiseen ilma-alukseensa (koneen vaihto eli rupture de charge);
- f) tehdä välilaskuja mihin tahansa paikkaan kummankin sopimuspuolen alueella tai sen ulkopuolella;
- g) harjoittaa kauttakulkuliikennettä toisen sopimuspuolen alueen halki;
- h) yhdistää liikennettä samaan ilma-alukseen riippumatta siitä, mistä tällainen liikenne on lähtöisin; ja

- i) liikennöidä saman palvelun puitteissa useampaan kuin yhteen paikkaan (monikohdelennot).

Tässä kohdassa tarkoitettua toiminnallista joustoa voi harjoittaa suunnasta riippumatta ja ilman maantieteellisiä rajoituksia, menettämättä oikeuttaan kuljettaa tämän sopimuksen mukaisesti muutoin sallittua liikennettä, kun

- i) Tunisian lentoliikenteen harjoittajien palveluja liikennöidään Tunisiassa sijaitsevaan paikkaan;
- ii) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien palveluja liikennöidään Euroopan unionissa sijaitsevaan paikkaan.

5. Kumpikin sopimuspuoli antaa lentoliikenteen harjoittajien määritellä tarjoamansa kansainvälisen lentoliikenteen tiheyden ja määrän markkinoilla vallitsevien kaupallisten näkökohtien perusteella. Ellei tässä sopimuksessa muuta määrätä, tämän oikeuden mukaisesti kumpikaan sopimuspuoli ei yksipuolisesti rajoita liikenteen määrää, tiheyttä tai säännöllisyyttä, liikenteen reititystä, lähtöpaikkaa tai määräpaikkaa taikka toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten tyyppiä tai tyyppejä muista kuin tullitoimintaan, teknisiin, operatiivisiin, ilmailun turvaamiseen tai ympäristönäkökohtiin tai terveyden suojeluun liittyvistä syistä.

6. Mitään tämän sopimuksen määräyksiä ei voi tulkita niin, että ne oikeuttaisivat

- a) Tunisian lentoliikenteen harjoittajia ottamaan Euroopan unionin jäsenvaltioissa kuljetettavaksi matkustajia, matkatavaroita, rahtia tai postia, joiden määräpaikka on jokin toinen samassa jäsenvaltiossa sijaitseva paikka;

- b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajia ottamaan Tunisiassa kuljetettavaksi matkustajia, matkatavaroita, rahtia tai postia, joiden määräpaikka on jokin toinen paikka Tunisiassa.
7. Rajoittamatta 24 artiklan (Suhde muihin sopimuksiin) soveltamista mitään tämän sopimuksen määräyksiä ei voi tulkita niin, että ne oikeuttaisivat kummankaan sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajia käyttämään viidennen vapauden liikenneoikeuksia välillä olevissa paikoissa ja edelleen olevissa paikoissa 2 kohdassa määritetyillä reiteillä.
8. Tässä artiklassa olevat viittaukset paikkoihin on katsottava viittauksiksi kansainvälisesti tunnustettuihin lentoasemiin.
9. Harjoittaessaan tämän sopimuksen mukaisia oikeuksiaan ja velvoitteitaan sopimuspuolet eivät saa harjoittaa syrjintää toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajien välillä etenkin kansallisuuden perusteella.
10. Sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa määrätään, sopimuspuoli voi evätä kansainvälisen lentoliikenteen harjoittamisen sellaisen kolmannen maan alueelle, alueelta tai alueen kautta, jonka kanssa kyseisellä sopimuspuolella ei ole diplomaattisuhteita.

3 ARTIKLA

Liikennöintilupa

1. Saatuaan sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalta liikennöintilupaa koskevan hakemuksen toinen sopimuspuoli myöntää asiaankuuluvat liikennöintiluvat ja tekniset luvat mahdollisimman pienellä menettelyihin liittyvällä viiveellä edellyttäen, että

a) Tunisian lentoliikenteen harjoittajien osalta:

- i) lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Tunisiassa, ja lentoliikenteen harjoittajalla on Tunisian voimassa olevan lainsäädännön mukainen voimassa oleva liikennelupa; ja
- ii) lentoliikenteen harjoittaja on lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Tunisian jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen; ja
- iii) lentoliikenteen harjoittaja on joko suoraan tai osake-enemmistön kautta Tunisian tai sen kansalaisten omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa;

b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta:

- i) lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Euroopan unionin jäsenvaltion alueella EU:n perussopimuksissa tarkoitetulla tavalla, ja lentoliikenteen harjoittajalla on Euroopan unionin lainsäädännön mukainen voimassa oleva liikennelupa; ja

- ii) lentoliikenteen harjoittaja on lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan jäsenvaltion jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen ja toimivaltainen viranomainen on selkeästi määriteltä; ja
 - iii) lentoliikenteen harjoittaja on joko suoraan tai osake-enemmistön kautta yhden tai useamman Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan vapaakauppaliiton tai mainittujen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten omistuksessa tai tosiasiallisessa määräysvallassa;
- c) tämän sopimuksen 13 artiklan (Ilmailun turvallisuus) ja 14 artiklan (Ilmailun turvaaminen) määräyksiä noudatetaan; ja
- d) lentoliikenteen harjoittaja täyttää niissä laeissa ja määräyksissä vahvistetut ehdot, joita hakemuksen käsittelevä sopimuspuoli tavallisesti soveltaa kansainvälisen lentoliikenteen harjoittamiseen.
2. Liikennöintilupien ja teknisten lupien myöntämisprosessin aikana sopimuspuolet kohtelevat kaikkia toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajia syrjimättömällä tavalla.

3. Saatuaan jonkin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen toisen sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset tunnustavat ensin mainitun sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten kyseisestä lentoliikenteen harjoittajasta tekemät vaatimustenmukaisuutta tai kansallisuutta koskevat selvitykset aivan kuin tällaiset selvitykset olisivat niiden itsensä tekemiä, eivätkä ne saa tehdä asiassa muita lisäselvityksiä kuin jäljempänä a ja b alakohdassa määrätään:

- a) jos saatuaan toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen tai annettuaan tällaisen luvan toimivaltaisilla viranomaisilla on erityinen syy epäillä, että toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten tekemästä selvityksestä huolimatta tämän sopimuksen 3 artiklassa (Liikennöintilupa) asianmukaisten lupien tai hyväksyntöjen myöntämiselle asetettuja ehtoja ei ole noudatettu, ne ilmoittavat viipymättä asiasta toisen sopimuspuolen viranomaisille ja perustelevat epäilynsä. Tällaisessa tapauksessa kumpi tahansa sopimuspuoli voi pyytää neuvotteluja, joihin voi osallistua kummankin sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten edustajia, tai pyytää tämän epäilyn kannalta merkityksellisiä lisätietoja, ja näihin pyyntöihin on vastattava mahdollisimman nopeasti. Jos asiassa ei löydetä ratkaisua, kumpi tahansa sopimuspuoli voi antaa asian 21 artiklan (Sekakomitea) nojalla perustetun sekakomitean ratkaistavaksi ja toteuttaa 21 artiklan 10 kohdan mukaisesti 23 artiklaa (Suojatoimenpiteet) soveltaen asianmukaisia suojatoimenpiteitä;
- b) nämä menettelyt eivät koske sellaisten selvitysten tunnustamista, jotka liittyvät
 - i) turvallisuustodistuksiin tai -lupiin;

ii) turvajärjestelyihin; **tai**

ii) vakuutusturvaan.

4 ARTIKLA

Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen

1. Kummankin sopimuspuolen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus evätä tai peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintiluvat tai rajoittaa niitä taikka muulla tavoin rajoittaa lentoliikenteen harjoittajan toimintaa, jos

a) Tunisian lentoliikenteen harjoittajan tapauksessa:

- lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka ei ole Tunisiassa, tai lentoliikenteen harjoittajalla ei ole Tunisian voimassa olevan lainsäädännön mukaista voimassa olevaa liikennelupaa, tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole Tunisian jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen tai toimivaltaista viranomaista ei ole selkeästi määritelty, tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole joko suoraan tai osake-enemmistön kautta Tunisian tai sen kansalaisten omistuksessa tai tosiasiallisessa määräysvallassa;

- b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajan tapauksessa:
- lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka ei ole Euroopan unionin jäsenvaltion alueella EU:n perussopimuksissa tarkoitettulla tavalla, tai lentoliikenteen harjoittajalla ei ole Euroopan unionin sovellettavan lainsäädännön mukaista voimassa olevaa liikennelupaa, tai
 - lentoliikenteen harjoittaja ei ole lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Euroopan unionin jäsenvaltion jatkuvan tai tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen tai toimivaltaista viranomaista ei ole selkeästi määritelty, tai
 - lentoliikenteen harjoittaja ei ole joko suoraan tai osake-enemmistön kautta yhden tai useamman Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan vapaakauppaliiton tai mainittujen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten omistuksessa tai tosiasiallisessa määräysvallassa;
- c) lentoliikenteen harjoittaja on rikkonut 6 artiklassa (Lakien ja määräysten noudattaminen) tarkoitettuja lakeja tai määräyksiä; tai
- d) 13 artiklaa (Ilmailun turvallisuus) ja 14 artiklaa (Ilmailun turvaaminen) ei pidetä voimassa tai sovelleta;
- e) jompikumpi sopimuspuoli on ilmoittanut 7 artiklan (Terve kilpailu) mukaisesti, että kilpailuympäristöä koskevia ehtoja ei ole täytetty.

2. Elleivät välittömät toimet ole tarpeen tämän artiklan 1 kohdan c ja d alakohdan määräysten rikkomisen lopettamiseksi, tällä artiklalla myönnettyjä oikeuksia voidaan käyttää vasta, kun toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten kanssa on neuvoteltu.

5 ARTIKLA

Investoinnit lentoliikenteen harjoittajiin

1. Sen estämättä, mitä 3 artiklassa (Liikennöintilupa) ja 4 artiklassa (Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen) määrätään, ja kun sekakomitea on tarkastanut 21 artiklan (Sekakomitea) 8 kohdan mukaisesti, että kumpikin sopimuspuoli tai niiden kansalaiset voivat kyseisen sopimuspuolen lakien nojalla hankkia osake-enemmistön tai harjoittaa tosiasiallista määräysvaltaa toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajaan nähden, sopimuspuolet voivat sallia Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai niiden kansalaisten enemmistöomistuksen tai tosiasiallisen määräysvallan Tunisian lentoliikenteen harjoittajissa tai Tunisian tai sen kansalaisten enemmistöomistuksen tai tosiasiallisen määräysvallan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lentoliikenteen harjoittajissa tämän artiklan 2 kohdassa määrätyin ehdoin.

2. Tämän artiklan 1 kohdan soveltamiseksi sopimuspuolten investoinnit hyväksytään tapauskohtaisesti sekakomitean 21 artiklan (Sekakomitea) 2 kohdan mukaisesti ennalta tekemällä päätöksellä. Kyseisessä päätöksessä eritellään edellytykset, jotka liittyvät sovittujen lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen tämän sopimuksen mukaisesti sekä kolmansien maiden ja sopimuspuolten välisten lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen. Näihin päätöksiin ei sovelleta 21 artiklan (Sekakomitea) 10 kohtaa.

6 ARTIKLA

Lakien ja määräysten noudattaminen

1. Kun toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan ilma-alukset saapuvat sopimuspuolen alueelle, lähtevät sieltä tai ovat siellä, niiden on noudatettava niitä kyseisellä alueella sovellettavia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat kansainvälistä lentoliikennettä harjoittavien ilma-alusten maahanpääsyä tai maastapoistumista sekä liikennöimistä ja lentämistä.
2. Kun ilma-alus saapuu sopimuspuolen alueelle, lähtee sieltä tai on siellä, ilma-aluksen matkustajien, miehistön jäsenten tai jonkun näiden puolesta toimivan sekä rahdin osalta toisen sopimuspuolen rahdinantajan on noudatettava niitä kyseisellä alueella sovellettavia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat ilma-alusten matkustajien, miehistön tai rahdin maahanpääsyä tai maastapoistumista (erityisesti maahantuloa, selvitystä, maahanmuuttoa, passeja, tullia ja karanteenia koskevat määräyksiä tai postin osalta postisääntöjä).
3. Kukin sopimuspuoli sallii, että toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat toteuttavat sen alueella toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että ne kuljettavat vain henkilöitä, joilla on toisen sopimuspuolen alueelle saapumista tai kauttakulkua varten vaadittavat matka-asiakirjat.

7 ARTIKLA

Terve kilpailu

1. Sopimuspuolet tunnustavat, että niiden yhteisenä tavoitteena on tarjota terve kilpailuympäristö ja tasavertaiset mahdollisuudet, jotta kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat kilpailla keskenään sovittujen lentoliikennepalvelujen tarjoamisessa määritetyillä reiteillä. Tämän seurauksena sopimuspuolet ryhtyvät kaikkiin kohtuullisiin toimiin varmistaakseen kyseisen tavoitteen täysimääräisen täyttymisen.
2. Sopimuspuolet vahvistavat, että vapaa, terve ja vääristymätön kilpailu on tärkeää tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi, ja panevat merkille, että kattavan kilpailuoikeuden ja riippumattoman kilpailuviranomaisen olemassaolo sekä sopimuspuolten kansallisen kilpailuoikeuden asianmukainen ja tehokas soveltaminen ovat tärkeitä lentoliikennepalvelujen tehokkaan suorittamisen kannalta. Tämän artiklan, sellaisena kuin sitä muutetaan ajoittain, kattamia kysymyksiä käsittelevää kummankin sopimuspuolen kilpailuoikeutta sovelletaan lentoliikenteen harjoittajien kummankin sopimuspuolen alueella harjoittamaan toimintaan. Sopimuspuolten yhteisenä tavoitteena on kilpailuoikeuden yhteensopivuus, lähentäminen ja tehokas soveltaminen. Ne tekevät yhteistyötä silloin, kun se on perusteltavissa kilpailuoikeuden tehokkaan soveltamisen kannalta, erityisesti sallimalla lentoliikenteen harjoittajiensa tai kansalaistensa antaa sääntöjensä ja oikeuskäytäntönsä mukaisesti olennaisia tietoja kilpailuoikeuteen liittyvistä menettelyistä, jotka toisen sopimuspuolen kilpailuviranomainen on käynnistänyt.

3. Mikään tämän sopimuksen määräyksistä ei voi vaikuttaa kilpailuviranomaisten tai jommankumman sopimuspuolen oikeusistuinten toimintaan taikka Euroopan komission toimintaan tai rajoittaa tai haitata sitä, ja kaikki kilpailulainsäädännön noudattamisen valvontaan liittyvät kysymykset kuuluvat yksinomaan näiden kilpailuviranomaisten ja oikeusistuinten toimivaltaan. Kaikki toimet, joihin sopimuspuoli ryhtyy tämän artiklan nojalla, toteutetaan rajoittamatta toimia, joihin kyseiset kilpailuviranomaiset ja oikeusistuimet mahdollisesti ryhtyvät.

4. Kaikki tämän artiklan nojalla toteutetut toimet ovat yksinomaan sopimuspuolten vastuulla, ja ne kohdistuvat yksinomaan toiseen sopimuspuoleen tai toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajiin, jotka tarjoavat lentoliikennepalveluja, joiden määräpaikkana tai lähtöpaikkana on jompikumpi sopimuspuoli. Tällaisiin toimiin ei voida soveltaa 22 artiklassa (Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely) tarkoitettua riitojenratkaisumenettelyä.

Vilpillinen kilpailu

5. Kumpikin sopimuspuoli poistaa kaikenlaisen syrjinnän ja vilpillisen toiminnan, joka haittaisi toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajien mahdollisuutta harjoittaa tervettä ja tasapuolista kilpailua lentoliikenteen palvelujen suorittamiseksi.

Avustukset ja valtiontuki

6. Kumpikaan sopimuspuoli ei myönnä eikä salli avustuksia eikä valtiontukia lentoliikenteen harjoittajilleen, jos näiden epäillään vääristävän epäreilulla tavalla tervettä ja tasavertaista kilpailua toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille lentoliikenteen palvelujen tarjoamisen osalta. Näihin avustuksiin tai tukiin voivat kuulua erityisesti ristikkäistuet, liiketoiminnan tappioiden korvaaminen, pääoman lisäys, avustukset, joita ei tarvitse maksaa takaisin, vakuudet, etuuskohtelun alaiset lainat tai vakuutukset, konkurssisuoja, vapautus maksamatta olevien määrien suorittamisesta, luopuminen julkisten varojen käytöstä aiheutuvasta tavanomaisesta tuotosta, verokevennykset tai -vapautukset, viranomaisten asettamien taloudellisten velvoitteiden korvaaminen sekä syrjivä tai ei-kaupallinen pääsy lennonvarmistukseen liittyvien laitteisiin ja palveluihin, lentoaseman laitteisiin ja palveluihin sekä polttoaineisiin, maahuolintaan, ilmailun turvaamiseen, tietokonepohjaisiin paikanvarausjärjestelmiin, lähtö- ja saapumisaikojen jakamiseen tai muihin oheislaitteisiin ja -palveluihin, joita tarvitaan lentoliikenteen harjoittamiseen.

7. Jos sopimuspuoli antaa avustuksia tai valtiontukia lentoliikenteen harjoittajalle, sen on taattava näiden toimenpiteiden avoimuus asianmukaisin tavoin, joihin voi kuulua se, että lentoliikenteen harjoittajaa vaaditaan ilmoittamaan kyseinen avustus tai valtiontuki selkeästi ja erillisenä kirjanpidossaan.

8. Kukin sopimuspuoli toimittaa toisen sopimuspuolen pyynnöstä tälle kohtuullisessa ajassa rahoituskertomukset lainkäyttövaltansa alaisista tahoista ja kaikki muut tiedot, joita toinen sopimuspuoli voi kohtuuden rajoissa pyytää varmistaakseen tämän artiklan määräysten noudattamisen. Näihin voivat kuulua yksityiskohtaiset tiedot 6 kohdassa tarkoitetuista avustuksista ja valtiontuista. Tietoja pyytävältä sopimuspuolelta voidaan edellyttää näiden tietojen luottamuksellista käsittelyä.

9. Rajoittamatta mitään toimia, joihin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen noudattamisen valvomisesta vastaava toimivaltainen kilpailuviranomainen tai oikeusistuim voi ryhtyä,

- a) jos jompikumpi sopimuspuoli on sitä mieltä, että lentoliikenteen harjoittaja on joutunut syrjinnän tai vilpillisen toiminnan kohteeksi 5 ja 6 kohdassa tarkoitetun mukaisesti, ja tämä voidaan todistaa, sopimuspuoli voi ilmoittaa asiasta kirjallisesti toiselle sopimuspuolelle. Ilmoitettuaan asiasta toiselle sopimuspuolelle sopimuspuoli voi myös olla yhteydessä toisen sopimuspuolen alueella toimivaltaisiin viranomaisiin, erityisesti kansallisen, alueellisen tai paikallisen tason viranomaisiin, keskustellakseen tähän artiklaan liittyvistä asioista. Lisäksi sopimuspuoli voi pyytää kyseisestä asiasta neuvottelua toisen sopimuspuolen kanssa ongelman ratkaisemiseksi. Nämä neuvottelut käydään 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Tällä välin sopimuspuolet vaihtavat riittävästi tietoja, jotta toisen sopimuspuolen esittämä huolenaihe on mahdollista tutkia perusteellisesti;
- b) jos sopimuspuolet eivät pysty ratkaisemaan asiaa neuvottelujen avulla kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa neuvottelujen alkamisesta tai jos neuvotteluja ei aloiteta kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa 5 ja 6 kohdan määräysten väitettyä rikkomista koskevan pyynnön vastaanottamisesta, neuvotteluja pyytäneellä sopimuspuolella on oikeus keskeyttää tällä sopimuksella toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille myönnettyjen oikeuksien harjoittaminen epäämällä, vetämällä takaisin tai peruuttamalla kokonaan tai tilapäisesti liikennöintilupa; neuvotteluja pyytänyt sopimuspuoli voi myös vaatia kyseisten oikeuksien harjoittamisen edellytyksenä tarpeellisiksi katsomiensa ehtojen noudattamista, periä maksuja tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin. Kaikkien tämän kohdan nojalla toteutettavien toimenpiteiden on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia, ja ne on rajoitettava kestoaltaan ja soveltamisalaltaan välttämättömiin.

Kilpailunrajoitukset

10. Kumpikin sopimuspuoli soveltaa tehokkaasti kilpailulainsäädäntöä 2 kohdan mukaisesti ja kieltää lentoliikenteen harjoittajia

- a) tekemästä yhdessä muiden lentoliikenteen harjoittajien kanssa sellaisia sopimuksia tai päätöksiä tai noudattamasta sellaisia yhdenmukaistettuja toimintatapoja, jotka vaikuttaisivat todennäköisesti kyseiseen sopimuspuoleen saapuviin tai kyseisestä sopimuspuolesta lähteviin lentoliikenteen palveluihin ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy. Voidaan kuitenkin julistaa, että tällaista kieltoa ei sovelleta, kun nämä sopimukset, päätökset tai toimintatavat edistävät palvelujen tuottamista tai jakelua tai teknistä tai taloudellista kehitystä varaten samalla kuluttajille oikeudenmukaisen osan niistä syntyvästä tuotosta ilman, että i) asianomaisille yrityksille määrätään rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi; ii) näille lentoliikenteen harjoittajille annetaan mahdollisuus kilpailun poistamiseen suuresta osasta kyseessä olevia palveluja; ja
- b) hyväksikäyttämästä hallitsevaa asemaansa tavalla, joka todennäköisesti vaikuttaisi kyseessä olevaan sopimuspuoleen saapuviin tai kyseessä olevasta sopimuspuolesta lähteviin lentoliikenteen palveluihin.

11. Kumpikin sopimuspuoli antaa 10 kohdassa tarkoitetun kilpailulainsäädännön soveltamisen kokonaisuudessaan riippumattoman toimivaltaisen kilpailuviranomaisensa tai toimivaltaisen oikeusistuimensa sovellettavaksi.

12. Rajoittamatta mitään toimia, joihin 10 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen noudattamisen valvomisesta vastaava toimivaltainen kilpailuviranomainen tai oikeusistuimien voi ryhtyä, jos jompikumpi sopimuspuoli on sitä mieltä, että lentoliikenteen harjoittaja on joutunut 10 kohdan väitetyn rikkomisen kohteeksi, ja tämä voidaan todistaa, sopimuspuoli voi ilmoittaa asiasta kirjallisesti toiselle sopimuspuolelle. Ilmoitettuaan asiasta toiselle sopimuspuolelle sopimuspuoli voi myös olla yhteydessä toisen sopimuspuolen alueella toimivaltaisiin viranomaisiin, erityisesti kansallisen, alueellisen tai paikallisen tason viranomaisiin, keskustellakseen tähän artiklaan liittyvistä asioista. Lisäksi sopimuspuoli voi pyytää kyseisestä aiheesta neuvottelua toisen sopimuspuolen kanssa ongelman ratkaisemiseksi. Nämä neuvottelut käydään 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Tällä välin sopimuspuolet vaihtavat riittävästi tietoja, jotta toisen sopimuspuolen esittämä huolenaihe on mahdollista tutkia perusteellisesti.

13. Jos sopimuspuolet eivät pysty ratkaisemaan käsiteltävänä olevaa asiaa neuvottelujen avulla 30 päivän kuluessa neuvottelujen alkamisesta tai jos neuvotteluja ei aloiteta 30 päivän kuluessa 10 kohdan määräysten väitettyä rikkomista koskevan pyynnön vastaanottamisesta, ja edellyttäen, että toimivaltainen kilpailuviranomainen tai oikeusistuimien on todennut kilpailunrajoituksia koskevien sääntöjen rikkomisen, neuvotteluja pyytäneellä sopimuspuolella on oikeus keskeyttää tällä sopimuksella toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille myönnettyjen oikeuksien harjoittaminen epäämällä, vetämällä takaisin tai peruuttamalla kokonaan tai tilapäisesti liikennöintilupa; neuvotteluja pyytänyt sopimuspuoli voi myös vaatia kyseisten oikeuksien harjoittamisen edellytyksenä tarpeelliseksi katsomiensa ehtojen noudattamista, periä maksuja tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin. Kaikkien tämän kohdan nojalla toteutettavien toimenpiteiden on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia, ja ne on rajoitettava kestoaltaan ja soveltamisalaltaan välttämättömiin.

8 ARTIKLA

Kaupallinen toiminta

Jollei liitteessä I vahvistetuista siirtymämääräyksistä muuta johdu, sopimuspuolet varmistavat, että niiden sovellettavat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa A osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

Liiketoiminta

1. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kaupallisten toimijoiden kohtaamat liiketoiminnan esteet haittaisivat tämän sopimuksen myötä saavutettavien etujen toteutumista. Sen vuoksi sopimuspuolet aloittavat tehokkaan ja vastavuoroisen toiminnan kummankin sopimuspuolen kaupallisten toimijoiden liiketoimintaa haittaavien esteiden poistamiseksi, jos tällaiset esteet voivat haitata kaupallista toimintaa, vääristää kilpailua tai estää tasapuolisten toimintaedellytysten kehittämistä.
2. Jäljempänä 21 artiklassa (Sekakomitea) tarkoitettu sekakomitea laatii yhteistyömenettelyn, joka koskee liiketoimintaa ja kaupallisia mahdollisuuksia; se seuraa kaupallisten toimijoiden kohtaamien liiketoiminnan esteiden tehokasta poistamista ja tarkastelee säännöllisesti tilanteen kehittymistä erityisesti lainsäädäntöön ja määräyksiin tehtävien muutosten osalta. Sopimuspuoli voi pyytää 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisesti sekakomiteaa kokoontumaan tämän artiklan soveltamiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi.

Lentoliikenteen harjoittajien edustajat

3. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus perustaa toisen sopimuspuolen alueelle toimistoja ja toimitiloja, joita tarvitaan tämän sopimuksen mukaisten palvelujen toimittamiseen.
4. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on toisen sopimuspuolen maahantulo-, oleskelu- ja työlupiin liittyvien lakien ja määräysten mukaisesti oikeus kuljettaa toisen sopimuspuolen alueelle ja ylläpitää siellä omaa lentoliikenteen ylläpitämiseen vaadittavaa kaupallista, johto-, myynti-, teknistä, toiminnallista ja muuta asiantuntijahenkilökuntaa. Jollei voimassa olevista laeista ja määräyksistä muuta johdu, kumpikin sopimuspuoli helpottaa ja nopeuttaa tarvittaessa työlupien myöntämistä, kun niitä tarvitaan tämän kohdan mukaisesti toimistojen henkilöstölle, etenkin enintään yhdeksänkymmentä (90) päivää kestäviä eräitä tilapäisiä tehtäviä suorittavalle henkilöstölle. Sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajilta ei edellytetä paikallista kumppania.

Maahuolinta

5. Rajoittamatta toisen alakohdan soveltamista sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalla on toisen sopimuspuolen alueella
 - a) oikeus hoitaa itse oma maahuolintansa ("omahuolinta"); tai

- b) oikeus valita palveluntarjoaja sellaisten kilpailevien maahuolintapalvelua kokonaisuudessaan tai osittain tarjoavien yritysten joukosta, jos se sallitaan palveluntarjoajien markkinoillepääsyä koskevien kummankin sopimuspuolen lakien ja määräysten nojalla ja jos tällaisia palveluntarjoajia on markkinoilla.

Ensimmäisen kohdan a ja b alakohdassa vahvistettuihin oikeuksiin sovelletaan erityisiä rajoitteita vain, jos nämä liittyvät tilaan tai kapasiteettiin ja johtuvat tarpeesta varmistaa lentoaseman täysin turvattu toiminta. Jos tällaiset rajoitukset haittaavat tai rajoittavat omahuolintaa tai estävät sen ja jos maahuolintapalveluja tarjoavien yritysten välillä ei ole tehokasta kilpailua, sopimuspuoli valvoo, että kaikki kyseiset palvelut ovat kaikkien lentoliikenteen harjoittajien saatavissa samoilla ja asianmukaisilla ehdoilla; näiden palvelujen kustannukset määritetään asiaankuuluvien, puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.

6. Kullakin maahuolintapalvelujen palvelujentarjoajalla, riippumatta siitä, onko se lentoliikenteen harjoittaja, on oikeus tarjota maahuolintapalveluja toisen sopimuspuolen alueella lentoliikenteen harjoittajille, jotka harjoittavat toimintaa samalla lentoasemalla luvanvaraisesti ja voimassa olevien lakien ja määräysten mukaisesti.

Lähtö- ja saapumisaikojen jakaminen lentoasemilla

7. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa, että sen menettelyjä, ohjeita ja määräyksiä lähtö- ja saapumisaikojen hallinnoimiseksi sen alueella sijaitsevilla lentoasemilla sovelletaan riippumattomasti, avoimesti, tehokkaasti ja syrjimättömästi eivätkä ne haittaa markkinoillepääsyä.

Toimintasuunnitelmat, ohjelmat ja aikataulut

8. Sopimuspuoli saa vaatia tämän sopimuksen mukaisesti harjoitettavan lentoliikenteen toimintasuunnitelmien, ohjelmien tai aikataulujen ilmoittamista ainoastaan tietojen saamista varten. Jos sopimuspuoli vaatii tällaista ilmoittamista, se huolehtii siitä, että ilmoitusvaatimuksista ja -menettelyistä aiheutuu lentoliikenteen asiamiehille ja toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille mahdollisimman vähän hallinnollisia rasitteita.

Myynti, paikalliset kulut ja varojen siirto

9. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalla on oikeus myydä lentoliikenteen palveluja ja näihin palveluihin liittyviä palvelusuorituksia omaan lukuunsa tai toisen lentoliikenteen harjoittajan lukuun toisen sopimuspuolen alueella suoraan tai lentoliikenteen harjoittajan harkinnan mukaan sen nimeämien myyntiedustajien, muiden asiamiesten tai internetin välityksellä taikka muuta käytettävissä olevaa kanavaa käyttäen. Kaikilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus myydä tällaisia palveluja ja kaikilla henkilöillä on oikeus ostaa niitä alueen valuutalla tai vapaasti vaihdettavilla valuutoilla voimassa olevien kansallisten valuuttasääntöjen mukaisesti.

10. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus maksaa toisen sopimuspuolen alueella syntyneet kulut, mukaan lukien muun muassa polttoaineostot, paikallisessa valuutassa tai vapaasti vaihdettavissa valuutoissa voimassa olevien kansallisten valuutta- ja ulkomaankauppasäännösten mukaisesti.

11. Kaikilla lentoliikenteen harjoittajilla on sitä pyytäessään oikeus vaihtaa kaikki paikallisten tulojensa ylijäämät vapaasti vaihdettavissa olevaan valuuttaan ja siirtää ne haluamaansa maahan milloin tahansa, millä tavoin tahansa, ilman rajoituksia tai veroja, siirtopyynnön hetkellä voimassa olevaa valuuttakurssia noudattaen.

Tulojen ylijäämän vaihtamiseen ja siirtoon liittyviä hallinnollisia menettelyjä sovelletaan kunkin sopimuspuolen valuuttakauppaa koskevien voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tästä vaihtamisesta ja tästä siirrosta ei saa periä muita maksuja kuin pankkien tavallisesti tällaisesta vaihtamisesta ja siirrosta veloittamat maksut.

Yhteiset markkinointijärjestelyt

12. Tämän sopimuksen mukaista lentoliikennettä harjoittaessaan tai sen palveluja tarjotessaan sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajat voivat osallistua yhteisiin markkinointijärjestelyihin, kuten kiintiövarauksia koskeviin sopimuksiin tai yhteisten reittitunnusten käyttöä koskeviin järjestelyihin

- a) sopimuspuolten yhden tai useamman lentoliikenteen harjoittajan kanssa, ja
- b) kolmannen maan yhden tai useamman lentoliikenteen harjoittajan kanssa, ja
- c) minkä tahansa maan yhden tai useamman pinta-, maa- tai vesikuljetuksia tarjoavan liikenteenharjoittajan kanssa,

edellyttäen, että i) liikennepalvelun suorittavalla liikenteenharjoittajalla on asianmukaiset liikenneoikeudet, ii) markkinoivilla liikenteenharjoittajilla on kyseisille reiteille asianmukaiset oikeudet ja iii) kyseiset järjestelyt täyttävät tällaisiin järjestelyihin tavanomaisesti sovellettavat turvallisuutta ja kilpailua koskevat vaatimukset.

13. Yhteisten markkinointijärjestelyjen piiriin kuuluvan lennon matkustajaliikenteen tapauksessa ostajalle on lentolipun myyntitilanteessa, lähtöselvityksen yhteydessä tai, kun kyseessä on jatkolento, joka ei edellytä lähtöselvitystä, viimeistään ennen koneeseen nousua ilmoitettava, mitkä yhtiöt liikennöivät kutakin matkan osuutta.

Yhdistetyt kuljetukset

14. Kun on kyse matkustajaliikenteestä, pintakuljetusta tarjoaviin liikenteenharjoittajiin ei sovelleta lentoliikennettä sääteleviä lakeja ja määräyksiä pelkästään sillä perusteella, että lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa tätä pintakuljetusta omalla nimellään.

15. Sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa määrätään, molempien sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajilla ja välillisten rahtikuljetusten tarjoajilla on rajoituksetta oikeus käyttää kansainvälisten ilmakuljetusten yhteydessä mitä tahansa rahdin pintakuljetusta mihin tahansa paikkaan tai mistä tahansa paikasta sopimuspuolten alueilla tai kolmansissa maissa, mukaan luettuina kuljetukset kaikille kansainvälisesti tunnustetuille tullipalveluja tarjoaville lentoasemille ja kuljetukset tällaisilta lentoasemilta, ja tarvittaessa oikeus kuljettaa tullaamatonta rahtia sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti. Lentoasemien tullipalvelut ovat käytettävissä tällaista rahtia varten riippumatta siitä, kuljetetaanko rahti pinta- vai lentokuljetuksena. Lentoliikenteen harjoittajat voivat suorittaa itse omat pintakuljetuksensa tai sopia niistä muiden pintakuljetuksia tarjoavien liikenteenharjoittajien kanssa, mukaan luettuina muiden lentoliikenteen harjoittajien tai välillisten rahtikuljetusten tarjoajien suorittamat pintakuljetukset. Tällaisia yhdistettyjä rahtikuljetuksia voidaan tarjota yhteen sekä ilma- että pintakuljetuksen käsittävään hintaan edellyttäen, että rahdinantajia ei johdeta harhaan tällaisen kuljetuksen suhteen.

Franchising ja tuotemerkit

16. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus tehdä kummankin sopimuspuolen tai kolmansien maiden yhtiöiden, myös lentoliikenteen harjoittajien, kanssa franchising- ja tuotemerkkijärjestelyjä sillä edellytyksellä, että lentoliikenteen harjoittajilla on asianmukaiset luvat ja että järjestelyt ovat sellaisten lakien ja määräysten mukaiset, joita sopimuspuolet soveltavat tällaisiin järjestelyihin; tämä koskee erityisesti määräyksiä, joissa edellytetään lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan nimen ilmoittamista.

Vuokraus

17. Kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat tehdä järjestelyjä, joilla tarjotaan vuokralle kansainvälisen lentoliikenteen harjoittamiseen ilma-aluksia joko miehistöineen tai ilman miehistöä,

- a) sopimuspuolten kaikkien lentoliikenteen harjoittajien kanssa, ja
- b) kolmansien maiden yhden tai useamman lentoliikenteen harjoittajan kanssa,

sillä edellytyksellä, että kaikilla tällaisiin järjestelyihin osallistuvilla on asianmukaiset luvat ja että ne noudattavat sellaisia lakeja ja määräyksiä, joita sopimuspuolet soveltavat tällaisiin järjestelyihin. Kumpikaan sopimuspuoli ei edellytä ilma-aluksia tarjoavalta lentoliikenteen harjoittajalta tämän sopimuksen mukaisia liikenneoikeuksia reiteille, joilla ilma-aluksia käytetään. Sopimuspuolet voivat vaatia tällaisille järjestelyille toimivaltaisten viranomaistensa hyväksyntää. Jos sopimuspuoli vaatii tällaista hyväksyntää syrjimättömin perustein, se huolehtii siitä, että hyväksyntämenettelyistä aiheutuu lentoliikenteen harjoittajille mahdollisimman vähän hallinnollisia rasitteita.

9 ARTIKLA

Tullit ja maksut

1. Saapuessaan toisen sopimuspuolen alueelle sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajien kansainväliseen lentoliikenteeseen käyttämät ilma-alukset samoin kuin niiden vakiovarusteet, poltto- ja voiteluaineet, tekniset kulutustarvikkeet, maalaitteet, varaosat (mukaan lukien moottorit), ilma-alusten varastot (erityisesti elintarvikkeet, juomat ja alkoholi, tupakka ja muut tuotteet, jotka on tarkoitettu myytäväksi matkustajille tai heidän kulutettavakseen lennon aikana rajoitettuina määrinä) sekä muut tarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi tai joita käytetään yksinomaan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivän ilma-aluksen toimintaa tai huoltoa varten, ovat vastavuoroisuuden perusteella vapaita kaikista tuontirajoituksista, omaisuus- ja pääomaveroista, tulleista, valmisteveroista ja muista sen kaltaisista korvauksista ja maksuista,
 - a) joita kansalliset tai paikalliset viranomaiset tai Euroopan unioni asettavat, ja
 - b) jotka eivät perustu annettujen palvelujen kustannuksiin, edellyttäen, että nämä varusteet ja varastot pysyvät ilma-aluksessa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista veroista, tulleista ja maksuista, lukuun ottamatta annetun palvelun kustannuksiin perustuvia maksuja, vapautetaan vastavuoroisesti myös:

- a) ilma-alukseen kohtuullisissa rajoissa otetut sopimuspuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut ilma-aluksen varastot, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla, silloinkin, kun näitä tarvikkeita on tarkoitus käyttää lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;
- b) sopimuspuolen alueelle tuodut maalaitteet ja varaosat (erityisesti moottorit), jotka on tarkoitettu toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä käytettävien ilma-alusten huoltoa tai korjausta varten;
- c) sopimuspuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut poltto- ja voiteluaineet ja tekniset kulutustarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa, silloinkin, kun näitä tarvikkeita on tarkoitus käyttää lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;
- d) sopimuspuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut painotuotteet, sellaisena kuin niistä on säädetty kunkin sopimuspuolen tullilainsäädännössä, joita on otettu ilma-alukseen tarkoituksena käyttää niitä toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä maasta ulos suuntautuvalla lennolla, silloinkin kun näitä tarvikkeita on tarkoitus käyttää lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella; ja
- e) turvallisuus- ja turvalaitteet lentoasemilla tai rahtiterminaleissa tapahtuvaa käyttöä varten.

3. Mahdollisista päinvastaisista määräyksistä riippumatta tämän sopimuksen määräykset eivät estä sopimuspuolta määräämästä syrjimättömin perustein pidätyksiä, veroja, tulleja tai muita maksuja sen alueella toimitetulle polttoaineelle, jota käytetään sellaisen lentoliikenteen harjoittajan ilma-aluksessa, joka liikennöi kahden sen alueella sijaitsevan paikan välillä.
4. Sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajan käyttämässä ilma-aluksessa olevia vakiovarusteita tai siellä tavallisesti säilytettäviä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja varusteita, tarvikkeita ja varaosia saa purkaa toisen sopimuspuolen alueella ainoastaan kyseisen sopimuspuolen tulliviranomaisten ennakkoon antamalla luvalla, ja ne voidaan vaatia asetettaviksi mainittujen viranomaisten valvontaan siihen asti, kunnes ne viedään uudelleen maasta tai toimitetaan muulla tavoin pois sopimuspuolten voimassa olevien tullimääräysten mukaisesti.
5. Tässä artiklassa määrättyjä vapautuksia sovelletaan myös silloin, kun sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat ovat tehneet sopimuksen toisen lentoliikenteen harjoittajan kanssa, jolle toinen sopimuspuoli on myöntänyt vastaavat vapautukset, 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tarvikkeiden lainaamisesta tai siirtämisestä toisen sopimuspuolen alueella.
6. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpaakaan sopimuspuolta määräämästä veroja, tulleja tai maksuja tavaroille, jotka on myyty muuhun tarkoitukseen kuin matkustajien kulutettavaksi ilma-aluksessa liikennöitäessä niiden alueella kahden sellaisen paikan välillä, joissa lentokoneeseen nouseminen tai siitä poistuminen on sallittua.
7. Sopimuspuolen alueen kautta suorassa kauttakulussa olevat matkatavarat ja rahti vapautetaan veroista, tulleista ja muista saman kaltaisista maksuista, jotka eivät perustu annettujen palvelujen kustannuksiin.

8. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tarvikkeita ja varastoja voidaan edellyttää pidettäväksi toimivaltaisten viranomaisten valvonnassa.

9. Tämän sopimuksen määräyksillä ei ole vaikutusta arvonlisäveron alalla lukuun ottamatta tuonnista kannettavaa arvonlisäveroa.

10. Tämä sopimus ei vaikuta jonkin jäsenvaltion ja Tunisian välillä voimassa olevien tulojen ja pääoman kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien yleissopimusten määräyksiin.

10 ARTIKLA

Käyttömaksut

1. Jollei tämän sopimuksen liitteessä I vahvistetuista siirtymämääräyksistä muuta johdu, sopimuspuolet varmistavat, että niiden sovellettavat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa A osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

2. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa, että käyttömaksut, joita sen maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet voivat määrätä toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille lennonvarmistus- ja lennonjohtopalvelujen käytöstä, perustuvat kustannuksiin eivätkä ole syrjiviä. Kaikki tällaiset käyttömaksut toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille on joka tapauksessa asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimmat ehdot.

3. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa, että käyttömaksut, joita sen maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet voivat määrätä toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajille lentoasema- ja turvainfrastruktuurin ja -palvelujen ja oheisinfrastruktuurien ja -palvelujen käytöstä, ovat 8 artiklan (Kaupallinen toiminta) 5 kohdassa tarkoitettujen palvelujen suorituksia koskevia maksuja lukuun ottamatta oikeudenmukaisia ja kohtuullisia, eivät ole perusteettoman syrjiviä, eivät ole syrjiviä kansallisuuden perusteella ja jakautuvat tasaisesti käyttäjäryhmien kesken. Sen estämättä, mitä 15 artiklan (Ilmaliikenteen hallinta) 1 kohdassa määrätään, näissä maksuissa voidaan ottaa huomioon kaikki kustannukset, joita maksuja periville toimivaltaisille viranomaisille tai elimille aiheutuu tarvittavien lentoasema- ja turvainfrastruktuurin ja -palvelujen tarjoamisesta kyseisellä lentoasemalla tai kyseisessä lentoasemajärjestelmässä, mutta niiden määrä ei saa ylittää kyseisiä kustannuksia. Näihin käyttömaksuihin voi sisältyä kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen. Laitteita ja palveluja, joista peritään kyseisiä käyttömaksuja, tarjotaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Kaikki tällaiset maksut toisen sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajalle on joka tapauksessa asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimmat ehdot silloin, kun maksuja asetetaan.

4. Kumpikin sopimuspuoli vaatii alueellaan maksuja periviä toimivaltaisia viranomaisia tai elimiä sekä palveluja ja laitteita käyttäviä lentoliikenteen harjoittajia käymään neuvotteluja ja vaihtamaan keskenään tietoja, jotka ovat tarpeen käyttömaksujen kohtuullisuuden määrittämiseksi 2 ja 3 kohdan periaatteiden mukaisesti. Kukin sopimuspuoli valvoo, että maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet antavat käyttäjille kohtuullisessa ajassa tietoja kaikista käyttömaksuihin kohdistuvista muutosehdotuksista, jotta nämä voivat esittää näkemyksiään ja huomioitaan.

11 ARTIKLA

Lentohinnat ja kuljetusmaksut

1. Sopimuspuolet antavat lentoliikenteen harjoittajien määritellä lentohinnat ja kuljetusmaksut vapaasti ja vapaan ja oikeudenmukaisen kilpailun perusteella.
2. Kumpikin sopimuspuoli voi vaatia syrjimättömin perustein, että kummankin sopimuspuolen lentoliikenteen harjoittajat ilmoittavat sen toimivaltaisille viranomaisille asianomaisen sopimuspuolen alueelta lähtevien palvelujen tarjotut hinnat yksinkertaistetussa muodossa ja ainoastaan tiedoksi. Lentoliikenteen harjoittajilta saa vaatia tällaista ilmoitusta aikaisintaan silloin, kun kuin matkustaja- tai rahtiliikenteen hintoja aletaan soveltaa.
3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat olla yhteydessä toisiinsa keskustellakseen muun ohessa lentohintojen ja kuljetusmaksujen ilmoittamisvaatimuksista ja -menettelyistä sekä hinnoista ja maksuista, jotka saattavat olla perusteettomia, kohtuuttomia, syrjiviä tai tuettuja.

12 ARTIKLA

Tilastot

1. Kumpikin sopimuspuoli toimittaa toiselle sopimuspuolelle syrjimättömin perustein sopimuspuolten kansallisten lakien ja määräysten mukaisesti vaaditut saatavilla olevat tilastot, joita voidaan kohtuudella pyytää, tämän sopimuksen mukaisesta lentoliikenteen harjoittamisesta.

2. Sopimuspuolet tekevät erityisesti 21 artiklalla (Sekakomitea) perustetussa sekakomiteassa yhteistyötä, jolla helpotetaan niiden välistä tilastotietojen vaihtoa tämän sopimuksen mukaisen lentoliikenteen kehityksen seuraamiseksi.

II OSASTO

SÄÄNTELY-YHTEISTYÖ

13 ARTIKLA

Ilmailun turvallisuus

1. Jollei liitteessä I vahvistetuista siirtymämääräyksistä muuta johdu, sopimuspuolet varmistavat, että sovellettavat koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa B osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

2. Sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset tunnustavat päteviksi tässä sopimuksessa määrättyä lentoliikenteen harjoittamista varten sopimuspuolten antamat tai hyväksymät ja voimassa olevat lentokelpoisuus- ja pätevyystodistukset sekä lupakirjat edellyttäen, että tällaisten todistusten tai lupakirjojen antamista ja hyväksymistä koskevat vaatimukset vastaavat vähintään yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin olla tunnustamatta oman alueensa yläpuolella tapahtuvia lentoja varten päteviksi toisen sopimuspuolen viranomaisten asianomaisen maan kansalaisille myöntämiä tai hyväksymiä pätevyystodistuksia tai lupakirjoja.

3. Sopimuspuolet voivat milloin tahansa pyytää neuvonpitoa toisen sopimuspuolen voimassa olevista turvallisuusmääräyksistä.
4. Sopimuspuolet varmistavat, että sellaisille sopimuspuolen rekisteröimille ilma-aluksille, joiden osalta epäillään, että ne eivät ole yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen kansainvälisten lentoturvallisuusmääräysten mukaisia, ja jotka laskeutuvat toisen sopimuspuolen alueella oleville kansainvälisen lentoliikenteen käytössä oleville lentoasemille, suoritetaan tämän toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten toimesta asematasotarkastus sekä sisällä ilma-aluksessa että sen ulkopuolella ilma-aluksen ja sen miehistön asiakirjojen asianmukaisuuden varmistamiseksi ja ilma-aluksen ja sen laitteiston silmämääräisesti havaittavan kunnon toteamiseksi.
5. Kumman tahansa sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa viipymättä aiheellisia toimenpiteitä, jos niillä on perusteltua syytä uskoa, että
- a) ilma-alus, ilma-aluksen osa tai sen toiminta ei täytä yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia tai tapauksesta riippuen tämän sopimuksen liitteessä II olevassa B osassa tarkoitettuja lakisääteisiä vaatimuksia;
 - b) on olemassa vakava huoli siitä, että ilma-alus tai ilma-aluksen toiminta ei täytä yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia tai tapauksesta riippuen tämän sopimuksen liitteessä II olevassa B osassa tarkoitettuja lakisääteisiä vaatimuksia; tai
 - c) on olemassa vakava huoli siitä, että yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia tai tapauksesta riippuen tämän sopimuksen liitteessä II olevassa B osassa tarkoitettuja lakisääteisiä vaatimuksia ei voida pitää voimassa tai soveltaa asianmukaisesti.

6. Jos sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset päättävät toteuttaa 5 kohdan mukaisia toimia, ne ilmoittavat siitä viipymättä toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille ja esittävät päätökselleen perustelut.

7. Kaikki edellä olevan 5 kohdan mukaisesti toteutetut sopimuspuolen toimet keskeytetään heti, kun niille ei enää ole perusteita.

8. Jos 5 kohdan mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä jatketaan siitä huolimatta, että ne eivät ole enää perusteltuja, kumpi tahansa sopimuspuoli voi saattaa asian sekakomitean käsiteltäväksi.

14 ARTIKLA

Ilmailun turvaaminen

1. Jollei liitteessä I vahvistetuista siirtymämääräyksistä muuta johdu, sopimuspuolet varmistavat, että niiden sovellettavat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa C osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

2. Ottaen täysin huomioon sopimuspuolten suvereniteetin ja sitä kunnioittaen kumpikin sopimuspuoli voi hyväksyä, että toinen sopimuspuoli voi tehdä yhdelle tai useammalle sen lentoasemista käynnin, joka koskee lentoasemalla käytössä olevia ilmailun turvaamiseen liittyviä toimenpiteitä. Sopimuspuolet ottavat käyttöön tarvittavat mekanismit näiden käyntien tuloksia koskevien tietojen vaihdon varmistamiseksi.

3. Sopimuspuolet vahvistavat toisiaan koskevat velvoitteensa, joiden mukaan ne turvaavat siviili-ilmailun laittomilta teoilta, ja erityisesti velvoitteensa, jotka perustuvat yleissopimukseen, Tokiossa 14 päivänä syyskuuta 1963 allekirjoitettuun rikoksia ja eräitä muita tekoja ilma-aluksissa koskevaan yleissopimukseen, Haagissa 16 päivänä joulukuuta 1970 allekirjoitettuun ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen, Montrealissa 23 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitettuun siviili-ilmailun turvallisuuden kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen, Montrealissa 24 päivänä helmikuuta 1988 allekirjoitettuun kansainväliseen siviili-ilmailuun käytettävillä lentoasemilla tapahtuvien laittomien väkivallanteikkojen ehkäisemistä koskevaan lisäpöytäkirjaan ja Montrealissa 1 päivänä maaliskuuta 1991 allekirjoitettuun yleissopimukseen muovailtavien räjähteiden merkitsemisestä tunnistamista varten, siltä osin kuin molemmat sopimuspuolet ovat näiden yleissopimusten osapuolia, sekä kaikkiin muihin siviili-ilmailun turvaamista koskeviin yleissopimuksiin ja pöytäkirjoihin, joiden osapuolia molemmat sopimuspuolet ovat.

4. Sopimuspuolet antavat pyynnöstä toisilleen kaiken tarvittavan avun siviili-ilma-alusten laittoman haltuunoton ja muiden sellaisten laittomien tekojen ehkäisemiseksi, jotka vaarantavat tällaisten ilma-alusten, niiden matkustajien ja miehistön, lentoasemien ja lennonvarmistuslaitteiden ja -palvelujen turvallisuuden, sekä kaikkien muiden siviili-ilmailun turvaamiseen kohdistuvien uhkien torjumiseksi.

5. Sopimuspuolet toimivat keskinäisissä suhteissaan ICAOn vahvistamien ja yleissopimuksen liitteiksi otettujen ilmailun turvaamista koskevien standardien ja, siinä määrin kuin sopimuspuolet niitä soveltavat, suositeltujen menettelytapojen mukaisesti, siltä osin kuin näitä turvamääräyksiä voidaan soveltaa sopimuspuoliin. Sopimuspuolet edellyttävät, että niiden rekisterissä olevien ilma-alusten käyttäjät sekä sellaiset ilma-alusten käyttäjät, joiden päätoimipaikka tai vakinainen kotipaikka on niiden alueella, ja niiden alueella olevien lentoasemien pitäjät toimivat kyseisten ilmailun turvaamista koskevien määräysten mukaisesti.

6. Molemmat sopimuspuolet varmistavat, että niiden alueella toteutetaan tehokkaita toimenpiteitä siviili-ilmailun turvaamiseksi laittomilta teoilta, mukaan lukien muttei yksinomaan matkustajien ja heidän käsimatkatavaroidensa turvatarkastus, ruumassa kulkevien matkatavaroiden turvatarkastus ja muiden henkilöiden kuin matkustajien, miehistö mukaan lukien, ja heidän mukanaan kulkevien tavaroiden turvatarkastus, rahdin, postin, lennon aikana käytettävien tarvikkeiden ja lentoasematarvikkeiden turvaamiseen liittyvä tarkastus sekä asematasolle ja turvalavotuille alueille pääsyn valvonta. Nämä toimenpiteet mukautetaan ilmailun turvaamiseen liittyvien uhkien kehittymistä vastaaviksi. Molemmat sopimuspuolet suostuvat siihen, että niiden ilma-alusten käyttäjien voidaan edellyttää noudattavan 5 kohdassa tarkoitettuja ja toisen sopimuspuolen soveltamia ilmailun turvaamista koskevia muita määräyksiä ilma-aluksen saapuessa kyseisen toisen sopimuspuolen alueelle, ollessa siellä tai lähtiessä sieltä.

7. Sopimuspuoli voi hyväksyä alueellensa pääsyä koskevia turvatoimenpiteitä sekä hätätoimenpiteitä tiettyyn ilmailun turvaamiseen liittyvään uhkaan vastaamiseksi ottaen täysimääräisesti huomioon toisen sopimuspuolen suvereniteetin ja sitä kunnioittaen, ja tällaisista toimenpiteistä olisi ilmoitettava toiselle sopimuspuolelle viipymättä. Kumpikin sopimuspuoli reagoi myönteisesti kaikkiin toisen sopimuspuolen pyyntöihin, jotka koskevat erityisen uhan torjumiseen liittyvien kohtuullisten erityisturvatoimien toteuttamista, ja ottaa huomioon toisen sopimuspuolen jo soveltamat turvatoimet ja sen niitä koskevat näkemykset. Kumpikin sopimuspuoli tunnustaa kuitenkin, että millään tämän artiklan määräyksillä ei rajoiteta sopimuspuolen mahdollisuutta kieltää kaikkien sellaisten lentojen pääsy alueelleen, joiden se katsoo uhkaavan turvallisuuttaan. Kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa ennalta toiselle sopimuspuolelle kaikista erityisturvatoimista, joita se aikoo ottaa käyttöön ja joilla voi olla merkittävä taloudellinen tai toiminnallinen vaikutus tämän sopimuksen mukaiseen lentoliikenteeseen, paitsi silloin kun se ei ole hätätilanteessa kohtuullisesti mahdollista. Kumpi tahansa sopimuspuoli voi pyytää 21 artiklassa (Sekakomitea) tarkoitetun sekakomitean kokousta keskustelemaan tällaisista turvatoimista.

8. Kun tapahtuu siviili-ilma-aluksen laitton haltuunotto tai muu laitton teko, joka vaarantaa tällaisen ilma-aluksen, sen matkustajien ja miehistön, lentoasemien tai lennonvarmistuslaitteiden ja -palvelujen turvallisuuden, tai on olemassa tällaisen laittoman haltuunoton tai muun laittoman teon uhka, sopimuspuolet auttavat toisiaan helpottamalla tiedonvälitystä ja toteuttamalla muita asianmukaisia toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saattaa tällainen tapahtuma tai sen uhka nopeasti ja turvallisesti päätökseen.

9. Kumpikin sopimuspuoli toteuttaa kaikki käytännössä toteuttamiskelpoisina pitämänsä toimenpiteet varmistaakseen, että ilma-alus, joka otettu laittomasti haltuun tai joutunut jonkin muun laittoman teon kohteeksi ja on maassa sopimuspuolen alueella, pidetään maassa, paitsi jos sen lähdön salliminen on ehdottoman välttämätöntä ihmishenkien suojelemiseksi. Tällaisista toimenpiteistä päätetään yhteisten neuvottelujen pohjalta aina kun se on mahdollista.
10. Kun sopimuspuolella on perusteltua syytä uskoa, että toinen sopimuspuoli on poikennut tässä artiklassa vahvistetuista ilmailun turvaamista koskevista määräyksistä, kyseinen sopimuspuoli pyytää viipymättä neuvotteluja toisen sopimuspuolen kanssa.
11. Ellei tyydyttävään sopimukseen päästä viidentoista (15) päivän kuluessa 10 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittämisestä, osapuolella on peruste kieltäytyä myöntämästä toisen sopimuspuolen yhdelle tai useammalle lentoliikenteen harjoittajalle liikennöintilupaa, peruuttaa se, rajoittaa sen soveltamista tai asettaa sille ehtoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 artiklan (Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen) soveltamista.
12. Jos se on oikeutettua välittömän ja poikkeuksellisen vaaratilanteen uhatessa, sopimuspuoli voi toteuttaa tilapäisiä toimenpiteitä ennen kuin 11 kohdassa tarkoitettu viidentoista (15) päivän ajanjakso on kulunut.
13. Kaikki 11 kohdan nojalla toteutettavat toimenpiteet keskeytetään heti, kun toinen sopimuspuoli noudattaa täysimääräisesti tämän artiklan määräyksiä.

15 ARTIKLA

Ilmaliikenteen hallinta

1. Jollei liitteessä I vahvistetuista siirtymämääräyksistä muutajohdu, sopimuspuolet varmistavat, että niiden sovellettavat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa D osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen sekä Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen ulkopuolisilla aloilla lennonvarmistuspalveluja koskevien ICAOn menettelyjen täytäntöönpanon ja soveltamisen, jäljempänä määritetyin ehdoin.
2. Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään mahdollisimman tiivistä yhteistyötä ilmaliikenteen hallinnan alalla yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan laajentamiseksi Tunisian alueelle ja sitä kautta voimassa olevien ilmailun turvaamiseen liittyvien määräyksien vahvistamiseksi ja ilmaliikenteen yleisen tehokkuuden parantamiseksi Euroopassa, kapasiteetin käytön optimoimiseksi ja viivästysten minimoimiseksi. Tätä varten Tunisia osallistuu tarkkailijana yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan komitean työhön. Sekakomitean tehtävänä on valvoa ja helpottaa yhteistyötä ilmaliikenteen hallinnan alalla.
3. Helpottaakseen yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevien tavoitteiden saavuttamista alueellaan
 - a) Tunisia toteuttaa tarvittavat toimenpiteet lennonvarmistuspalvelujensa ja institutionaalisten ja valvontarakenteidensa mukauttamiseksi ilmaliikenteen hallinnan tarpeisiin yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan mukaisesti erityisesti ilmailun turvallisuuden osalta;
 - b) Tunisia perustaa asianmukaisen kansallisen valvontaviranomaisen, joka on ainakin toiminnallisesti riippumaton lennonvarmistuspalvelujen tarjoajasta tai tarjoajista;

- c) Euroopan unioni ottaa Tunisian mukaan soveltuviin yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan liittyviin lennonvarmistuspalveluja, ilmatilaa ja yhteentoimivuutta koskeviin toiminnallisiin aloitteisiin, erityisesti
- i) tekemällä yhteistyötä Tunisian kanssa tai liittämällä Tunisia toiminnalliseen ilmatilan lohkoon;
 - ii) osallistumalla yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan muodostaman verkon toimintoihin erityisesti vaihtamalla tietoja liikennevirroista;
 - iii) yhdenmukaistamalla toiminta SESAR-yhteisyrityksen käyttöönottosuunnitelmien kanssa;
 - iv) vahvistamalla yhteentoimivuutta; ja
- d) sopimuspuolet tekevät yhteistyötä Euroopan unionin suorituskykyjärjestelyn alalla tavoitteenaan lentojen mahdollisimman suuri yleinen tehokkuus, kustannusten vähentäminen sekä turvallisuuden ja olemassa olevien järjestelmien kapasiteetin parantaminen. Yhteistyö koskee erityisesti suorituskykyindikaattoreiden seurantatyökaluja ja ilmatilan hallintaan ja suunnitteluun liittyviä työkaluja.

16 ARTIKLA

Ympäristönsuojelu

1. Jollei liitteessä I vahvistetuista siirtymämääräyksistä muuta johdu, sopimuspuolet varmistavat, että niiden sovellettavat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa E osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.
2. Sopimuspuolet katsovat, että ympäristöä on tarpeen suojella edistämällä ilmailun kestävää kehitystä. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä ilmailun ympäristövaikutuksiin liittyvien ongelmien tunnistamiseksi.
3. Sopimuspuolet toteavat, että on tärkeää toimia yhdessä, jotta voidaan tarkastella ja minimoida ilmailun ympäristövaikutukset tämän sopimuksen tavoitteiden mukaisesti.
4. Sopimuspuolet toteavat, että on tärkeää torjua ilmastonmuutosta ja näin ollen myös ilmailuun liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Sopimuspuolet sopivat tiivistävänsä yhteistyötään näissä asioissa, myös näitä asioita koskevien monenvälisten sopimusten ansiosta, erityisesti toteuttamalla maailmanlaajuisia markkinaperusteisia toimenpiteitä, sellaisina kuin niistä on sovittu ICAOn 39. yleiskokouksessa, ja käyttämällä kestäväen kehityksen mekanismia, joka on perustettu Pariisissa tehdyn ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen 6 artiklan 4 kohdalla, jotta voidaan kehittää kansainvälisiä maailmanlaajuisia markkinaperusteisia toimenpiteitä, joilla vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä ilmailun alalla, sekä käsittelemällä mitä tahansa muuta mainitussa 6 artiklassa tarkoitettua asiaa, joka on erityisen merkityksellinen kansainvälisestä lentoliikenteestä johtuvien päästöjen kannalta.

5. Sopimuspuolet sitoutuvat vaihtamaan tietoja ja käymään säännöllistä asiantuntijakeskustelua ilmailun ympäristövaikutusten vähentämiseen tähtäävän yhteistyön lisäämiseksi, mukaan lukien yhteistyö seuraavissa asioissa:

- a) ympäristöä vähemmän kuormittavaa ilmailuteknologiaa koskeva tutkimus ja kehittäminen;
- b) ilmaliikenteen hallintaa koskevat innovaatiot, joilla pyritään vähentämään ilmailun ympäristövaikutuksia;
- c) uusia kestäviä ilmailupolttoaineita koskeva tutkimus ja kehittäminen;
- d) näkemyksien vaihtaminen ilmailun ympäristövaikutuksiin ja ilmastoon vaikuttavien ilmailun alan päästöjen vähentämiseen liittyvistä kysymyksistä; ja
- e) melun vähentäminen ja seuranta ilmailun ympäristövaikutusten lieventämiseksi.

6. Lisäksi sopimuspuolet lujittavat ympäristöön liittyvien monenvälisen oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti yhteistyötään etenkin rahoitusta ja teknologiaa koskevissa kysymyksissä – joka liittyy kansainvälisen lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi toteutettaviin toimenpiteisiin.

7. Sopimuspuolet toteavat tarpeen ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin ilmailun ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tai käsittelemiseksi edellyttäen, että nämä toimenpiteet ovat täysin sopimuspuolten kansainväliseen oikeuteen perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisia.

17 ARTIKLA

Lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuu

Sopimuspuolet vahvistavat kansainvälisten yleissopimusten, jotka ne ovat molemmat ratifioineet, mukaiset velvollisuutensa.

18 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Jollei liitteessä I vahvistetuista siirtymämääräyksistä muuta johdu, sopimuspuolet varmistavat, että niiden sovellettavat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa F osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

19 ARTIKLA

Sosiaaliset näkökohdat

1. Jollei liitteessä I vahvistetuista siirtymämääräyksistä muuta johdu, sopimuspuolet varmistavat, että niiden sovellettavat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa G osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

2. Sopimuspuolet tunnustavat, että on tärkeää tarkastella tämän sopimuksen vaikutuksia työvoimaan, työllisyyteen ja työehtoihin. Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä tästä sopimuksesta johtuvien työllisyyskysymysten osalta erityisesti työllisyyteen, työelämän perusoikeuksiin, työehtoihin, sosiaaliturvaan ja työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun liittyvissä asioissa.
3. Sopimuspuolet edistävät lakejaan, määräyksiään ja käytäntöjään noudattaen korkean sosiaaliturvan ja työttömyysturvan toteutumista ilmailun alalla.
4. Sopimuspuolet tunnustavat niiden etujen merkityksen, joita on saavutettavissa, kun avoimilta ja kilpailuun perustuvilta markkinoilta saatavat merkittävät taloudelliset hyödyt yhdistetään työntekijöitä koskeviin korkeatasoisiin normeihin. Sopimuspuolet panevat tämän sopimuksen täytäntöön siten, että sillä edistetään korkeatasoisia työehtonormeja riippumatta kyseessä olevien lentoliikenteen harjoittajien omistussuhteista tai luonteesta, sekä varmistavat, että niiden lainsäädännössä vahvistetut oikeudet ja periaatteet eivät vaarannu vaan ne toteutuvat tehokkaasti.
5. Sopimuspuolet sitoutuvat lainsäädännöllään ja käytännöillään edistämään ja toteuttamaan tehokkaasti kansainvälisellä tasolla tunnustettuja työelämän perusoikeuksia, sellaisena kuin ne on vahvistettu Kansainvälisen työjärjestön perussopimuksissa, jotka Tunisia ja EU:n jäsenvaltiot ovat ratifioineet.
6. Sopimuspuolet sitoutuvat myös edistämään muita sosiaali- ja työttömyysturvan aloilla tunnustettuja kansainvälisiä sopimuksia ja määräyksiä, jotka ovat merkityksellisiä siviili-ilmailun alalla, sekä niiden tehokasta täytäntöönpanoa ja soveltamista kansallisessa lainsäädännössään.

7. Kumpikin sopimuspuoli voi pyytää sekakomitean kokousta käsittelemään tärkeänä pitämiään työmarkkinakysymyksiä.

III OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

20 ARTIKLA

Tulkinta ja täytäntöönpano

1. Sopimuspuolet toteuttavat kaikki aiheelliset yleiset tai erityiset toimenpiteet varmistaakseen tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisen ja pidätyvät toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.
2. Molemmat sopimuspuolet ovat omalla alueellaan vastuussa tämän sopimuksen asianmukaisesta täytäntöönpanosta.
3. Kumpikin sopimuspuoli antaa toiselle sopimuspuolelle kaikki tarvittavat tiedot ja kaiken tarvittavan avun, jollei kyseisen sopimuspuolen sovellettavasta laeista ja määräyksistä muuta johdu, kyseisen toisen sopimuspuolen suorittaessa määräysten mahdollisia rikkomuksia koskevaa tutkintaa sille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti.

4. Kun sopimuspuolet toimivat niille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti asioissa, jotka koskevat toisen sopimuspuolen etua ja jotka koskevat tämän toisen sopimuspuolen viranomaisia tai yrityksiä, tämän toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille tiedotetaan asiasta ja niille annetaan mahdollisuus esittää huomautuksia ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

21 ARTIKLA

Sekakomitea

1. Perustetaan sopimuspuolten edustajista koostuva komitea, jäljempänä 'sekakomitea', joka vastaa tämän sopimuksen hallinnoinnista ja sen asianmukaisesta täytäntöönpanosta. Tätä varten sekakomitea antaa suosituksia ja tekee päätöksiä tässä sopimuksessa määrätyissä asioissa.
2. Sekakomitea toimii ja tekee päätöksensä yksimielisesti. Sekakomitean päätökset sitovat molempia sopimuspuolia.
3. Sekakomitea vahvistaa päätöksellä oman työjärjestyksensä.
4. Sekakomitea kokoontuu tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa. Kumpi tahansa sopimuspuoli voi pyytää sekakomitean kokouksen koollekutsumista.

5. Kumpikin sopimuspuoli voi pyytää sekakomitean koollekutsumista tämän sopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi. Tällainen kokous on järjestettävä mahdollisimman pian jaa viimeistään kahden (2) kuukauden kuluttua pyynnön esittämisestä, elleivät sopimuspuolet toisin sovi.
6. Tämän sopimuksen asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi sopimuspuolet vaihtavat tietoja ja neuvottelevat kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä sekakomiteassa.
7. Sekakomitean on vahvistettava päätöksellä Euroopan unionin tekemä arviointi, joka koskee Euroopan unionin lainsäädännössä vahvistettujen lakisääteisten vaatimusten ja normien, sellaisena kuin ne esitetään liitteessä I olevassa 1 kohdassa, täytäntöönpanoa ja soveltamista Tunisiassa.
8. Sekakomiteassa käsitellään kysymyksiä, jotka liittyvät sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajiin tehtäviin investointeihin tai muutoksiin sopimuspuolten lentoliikenteen harjoittajien tosiasiallisessa määräysvallassa.
9. Lisäksi sekakomitea kehittää yhteistyötä erityisesti, mutta ei yksinomaan, seuraavin keinoin:
 - a) tarkastelemalla tämän sopimuksen mukaiseen lentoliikenteeseen vaikuttavia markkinaolosuhteita;

- b) vastaamalla tehokkaan ratkaisun löytämiseksi 8 artiklassa (Kaupallinen toiminta) tarkoitettuihin liiketoimintaan ja kaupallisiin mahdollisuuksiin liittyviin kysymyksiin, jotka voivat etenkin haitata markkinoille pääsyä ja tämän sopimuksen mukaisen lentoliikenteen kitkatonta toimintaa, jotta voidaan varmistaa terve kilpailu ja sääntelyn lähentäminen, sekä vähentämällä lentoliikenteen harjoittamiseen vaikuttavia sääntelyrajoituksia;
- c) vaihtamalla tietoja, mukaan lukien lausunnot sopimuspuolten lainsäädännön, määräysten ja politiikan sellaisista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa lentoliikenteeseen;
- d) käsittelemällä aloja, jotka voidaan mahdollisesti sisällyttää tähän sopimukseen, erityisesti antamalla suosituksia tämän sopimuksen mahdollisista muutoksista tai antamalla suosituksia ehdoista ja menettelyistä, jotka koskevat muiden osapuolten liittämistä tähän sopimukseen;
- e) tarkastelemalla sijoituksiin, omistussuhteisiin ja valvontaan liittyviä yleisiä kysymyksiä;
- f) kehittämällä sääntely-yhteistyötä sekä yhteistä sitoutumista sääntöjen ja toimenpiteiden vastavuoroiseen tunnustamiseen ja lähentämiseen;
- g) edistämällä neuvotteluja tarvittaessa lentoliikennekysymyksissä, joita käsitellään kansainvälisissä järjestöissä, kolmansien maiden kanssa ja monenvälisissä sopimuksissa etenkin, jotta tutkittaisiin mahdollisuutta hyväksyä yhteinen lähestymistapa;

h) helpottamalla tilastotietojen vaihtamista sopimuspuolten välillä tämän sopimuksen mukaisen lentoliikenteen kehityksen seuraamiseksi; ja

i) tarkastelemalla tämän sopimuksen täytäntöönpanon aiheuttamia sosiaalisia vaikutuksia ja kehittämällä asianmukaisia vastauksia perusteltuihin huolenaiheisiin.

10. Jos sekakomitea ei tee päätöstä asiasta kuuden (6) kuukauden kuluessa siitä, kun asia on annettu sen käsiteltäväksi, sopimuspuolet voivat toteuttaa 23 artiklassa (Suojatoimenpiteet) tarkoitettuja tilapäisiä suojatoimenpiteitä.

11. Tämä sopimus ei estä sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten sekakomitean ulkopuolista yhteistyötä ja yhteydenpitoa, etenään ilmailun turvaamiseen, turvallisuuteen, ympäristöön, ilmaliikenteen hallintaan, ilmailun infrastruktuuriin, kilpailuun ja kuluttajansuojaan liittyvissä asioissa. Sopimuspuolet ilmoittavat sekakomitealle tällaisen yhteistyön ja yhteydenpidon tuloksista, joilla voi olla vaikutusta tämän sopimuksen täytäntöönpanoon.

22 ARTIKLA

Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely

1. Jos syntyy riita tämän sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta muissa kuin 7 artiklassa (Terve kilpailu) tarkoitetuissa kysymyksissä, eikä asiaa saada ratkaistua sekakomitean kokouksessa, riita voidaan sopimuspuolten suostumuksella saattaa tietyn henkilön tai elimen ratkaistavaksi. Jos sopimuspuolet eivät pääse asiasta yhteisymmärrykseen, riita asetetaan kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä välimiesmenettelyyn tässä artiklassa esitettyjen menettelyjen mukaisesti.
2. Välimiesmenettelyä koskeva pyyntö osoitetaan kirjallisesti toiselle sopimuspuolelle. Pyyntöön jättävä sopimuspuoli ilmoittaa pyynnössään kyseessä olevan toimenpiteen ja esittää selkeästi syyt, joiden vuoksi toimenpide ei ole yhteensopiva tämän sopimuksen kanssa.
3. Elleivät sopimuspuolet toisin sosti, välimiesmenettelyn toteuttaa kolmijäseninen välityslautakunta seuraavasti:
 - a) kumpikin sopimuspuoli nimeää välimiehen kahdenkymmenen (20) päivän kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta. Näiden kahden välimiehen nimeämistä seuraavien kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa välimiehet sopivat yhteisesti kolmannesta välimiehestä, joka toimii välityslautakunnan puheenjohtajana;

- b) jos jompikumpi sopimuspuolista ei kykene nimeämään välimiestä tai jos kolmatta välimiestä ei ole nimetty a alakohdan mukaisesti, kumpi tahansa sopimuspuoli voi pyytää ICAOn neuvoston puheenjohtajaa nimeämään tapauksesta riippuen yhden tai useamman välimiehen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Jos ICAOn neuvoston puheenjohtaja on Tunisian tai jäsenvaltion kansalainen, nimityksen tekee ICAOn neuvoston vanhin varapuheenjohtaja, joka ei ole estynyt kansallisuutensa puolesta.
4. Välityslautakunnan aloittaa työnsä sinä päivänä, jona viimeisin kolmesta välimiehestä hyväksyy nimityksensä.
5. Välityslautakunta antaa päätöksensä siitä, onko asia kiireellinen, kymmenen (10) päivän kuluessa työnsä aloittamisesta, jos jompikumpi sopimuspuolista sitä pyytää.
6. Välityslautakunta voi yhden sopimuspuolen pyynnöstä määrätä toisen sopimuspuolen panemaan täytäntöön väliaikaisia toimenpiteitä ennen välityslautakunnan lopullista päätöstä.
7. Välityslautakunta ilmoittaa viimeistään yhdeksänkymmenen (90) päivän kuluessa työnsä aloittamisesta sopimuspuolille väliaikaraportista, josta käyvät ilmi tosiseikat, asianmukaisten määräysten sovellettavuus ja näihin tosiseikkoihin ja sen antamiinsa suosituksiin liittyvät perustelut. Jos välityslautakunta katsoo, että tätä määräaika ei ole mahdollista noudattaa, välityslautakunnan puheenjohtaja ilmoittaa asiasta sopimuspuolille kirjallisesti selvittäen viivästyksen syyt sekä päivämäärän, jolloin lautakunta aikoo jättää väliaikaraporttinsa. Väliaikaraportista ilmoitetaan joka tapauksessa sadankahdenkymmenen (120) päivän kuluessa välityslautakunnan työn aloittamisesta.

8. Sopimuspuoli voi esittää välityslautakunnalle kirjallisen pyynnön tiettyjen väliaikaraportin näkökohtien tarkistamisesta neljäntoista (14) päivän kuluessa väliaikaraportista ilmoittamisesta.
9. Häättilanteessa välityslautakunta tekee kaikkensa toimittaakseen väliaikaraportin neljäkymmenenviiden (45) päivän kuluessa ja joka tapauksessa viimeistään kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa työnsä aloittamisesta. Sopimuspuoli voi esittää välityslautakunnalle kirjallisen pyynnön tiettyjen väliaikaraportin näkökohtien tarkistamisesta seitsemän (7) päivän kuluessa väliaikaraportista ilmoittamisesta.
10. Tutkittuaan sopimuspuolten väliaikaraportista tekemät kirjalliset huomautukset välityslautakunta voi tehdä muutoksia raporttiinsa ja toteuttaa muita mahdollisia hyödyllisiä katsomiaan tutkimuksia. Lopullisen päätöksen tulokset sisältävät riittävän analyysin välivaiheen tarkastelun aikana esitetyistä perusteluista, ja niissä vastataan selkeästi sopimuspuolten kysymyksiin ja havaintoihin.
11. Välityslautakunta ilmoittaa sopimuspuolille lopullisesta päätöksestään sadankahdenkymmenen (120) päivän kuluessa työnsä aloittamisesta. Jos välityslautakunta katsoo, että tätä määräaikaa ei ole mahdollista noudattaa, välityslautakunnan puheenjohtaja ilmoittaa asiasta sopimuspuolille kirjallisesti selvittäen viivästyksen syyt sekä päivämäärän, jolloin lautakunta aikoo antaa lopullisen päätöksensä. Lopullisesta päätöksestä ilmoitetaan joka tapauksessa sadanviidenkymmenen (150) päivän kuluessa välityslautakunnan työn aloittamisesta.

12. Häätötilanteessa välityslautakunta tekee kaikkensa antaakseen lopullisen päätöksensä kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa työnsä aloittamisesta. Jos välityslautakunta katsoo, että tätä määräaika ei ole mahdollista noudattaa, välityslautakunnan puheenjohtaja ilmoittaa asiasta sopimuspuolille kirjallisesti selvittäen viivästyksen syyt sekä päivämäärän, jolloin lautakunta aikoo antaa lopullisen päätöksensä. Lopullisesta päätöksestä on joka tapauksessa ilmoitettava seitsemänkymmenenviiden (75) päivän kuluessa välityslautakunnan työn aloittamisesta.

13. Sopimuspuolet voivat jättää lopullista päätöstä koskevia selvityspyyntöjä kymmenen (10) päivän kuluessa lopullisesta päätöksestä ilmoittamisesta; selvitykset näihin pyyntöihin annetaan viidentoista (15) päivän kuluessa pyynnön antamisesta.

14. Jos välityslautakunta arvioi, että tätä sopimusta on rikottu ja että rikkomuksesta vastaava sopimuspuoli ei noudata välityslautakunnan lopullista päätöstä tai ei löydä toisen sopimuspuolen kanssa molempia tyydyttävää ratkaisua neljäkymmenen (40) päivän kuluessa siitä, kun välityslautakunta ilmoittaa lopullisesta päätöksestä, toinen sopimuspuoli voi keskeyttää tämän sopimuksen mukaisten verrattavien etujen soveltamisen tai voi keskeyttää osittain tai tarvittaessa kokonaan tämän sopimuksen täytäntöönpanon, kunnes vastuussa oleva sopimuspuoli noudattaa välityslautakunnan lopullista päätöstä tai sopimuspuolet ovat löytäneet molempia tyydyttävän ratkaisun.

23 ARTIKLA

Suojatoimenpiteet

1. Jos jompikumpi sopimuspuoli katsoo, että toinen sopimuspuoli on jättänyt täyttämättä tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, se voi toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä. Suojatoimenpiteiden soveltamisala ja kesto rajoitetaan siihen, mikä on ehdottomasti tarpeen tilanteen korjaamiseksi tai tämän sopimuksen tasapainon palauttamiseksi. Etusija annetaan toimenpiteille, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toteutumiselle.
2. Sopimuspuoli, joka harkitsee suojatoimenpiteiden toteuttamista, ilmoittaa asiasta sekakomitean välityksellä toiselle sopimuspuolelle sekä antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.
3. Sopimuspuolet aloittavat viipymättä sekakomiteassa neuvottelut molempia sopimuspuolia tyydyttävään ratkaisuun löytämiseksi.
4. Asianomainen sopimuspuoli saa toteuttaa suojatoimenpiteitä vasta yhden kuukauden kuluttua tämän artiklan 2 kohdan mukaisen ilmoituksen päivämäärästä, jollei tämän artiklan 3 kohdan mukaista neuvottelumenettelyä ole saatu päätökseen ennen ilmoitettua määräaikaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 artiklan (Liikennöintilupa) 1 kohdan c alakohdan ja 4 artiklan (Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen) 1 kohdan d alakohdan soveltamista.

5. Asianomainen sopimuspuoli ilmoittaa toteuttamistaan toimenpiteistä viipymättä sekakomitealle ja antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.
6. Kaikki tämän artiklan mukaisesti toteutettavat toimet keskeytetään heti, kun rikkova sopimuspuoli täyttää tämän sopimuksen määräykset.

24 ARTIKLA

Suhde muihin sopimuksiin

1. Tämän sopimuksen määräykset korvaavat sopimuspuolten välillä tämän sopimuksen allekirjoittamishetkellä voimassa olevat asiaa koskevat määräykset ja järjestelyt, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia.
2. Sillä edellytyksellä, ettei Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien välillä esiinny kansallisuuteen perustuvaa syrjintää,
 - a) nykyisten liikennöintioikeuksien tai määräysten tai kohtelun, jotka ovat suotuisampia sellaisten omaisuuden, liikennöintioikeuksien, liikennöintikapasiteetin, liikennöintitiheyden, liikennöinnin tyypin tai ilma-alusten vaihtamisen, jakamiskoodien ja maksujen osalta, jotka liittyvät sopimuspuolten välisiin sopimuksiin tai järjestelyihin, jotka ovat voimassa tämän sopimuksen allekirjoittamishetkellä, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan tai jotka ovat suotuisampia tai vapauden suhteen joustavampia lentoliikenteen harjoittajien kannalta kuin tässä sopimuksessa määrätään, harjoittamista voidaan jatkaa;

- b) sopimuspuolten välinen riita, joka liittyy siihen, ovatko sopimuspuolten välisten sopimusten tai järjestelyjen mukaiset määräykset suotuisampia tai joustavampia tai niiden mukainen kohtelu suotuisampaa tai joustavampaa, ratkaistaan 22 artiklan (Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely) mukaisen riitojenratkaisumenettelyn mukaisesti. Myös ristiriitaisista määräyksistä ja kohtelusta johtuviin riitoihin sovelletaan 22 artiklan mukaista riitojenratkaisumenettelyä.
3. Jos sopimuspuolet liittyvät johonkin monenväliseen sopimukseen tai hyväksyvät ICAOn tai jonkin muun kansainvälisen järjestön tekemän päätöksen, joka koskee tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä, ne ottavat asian esille hyvissä ajoin 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisessa sekakomiteassa sen selvittämiseksi, olisiko tätä sopimusta tarkistettava asian huomioon ottamiseksi.

25 ARTIKLA

Alueellinen vuoropuhelu

Sopimuspuolet sitoutuvat jatkuvaan vuoropuheluun, jonka tarkoituksena on varmistaa yhdenmukaisuus tämän sopimuksen ja Barcelonan prosessin välillä ja lopullisena tavoitteena saavuttaa yhteinen Euro–Välimeri-ilmailualue. Sen vuoksi sekakomiteassa tarkastellaan 21 artiklan (Sekakomitea) 9 kohdan mukaisesti mahdollisuutta sopia yhdessä muutoksista muiden Euro–Välimeri-lentoliikennesopimusten huomioon ottamiseksi.

26 ARTIKLA

Muutokset

1. Jos jompikumpi sopimuspuoli haluaa muuttaa tätä sopimusta, se ilmoittaa asiasta sekakomitealle.
2. Sopimuspuolet voivat sopia tämän sopimuksen muutoksista 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisesti pidettyjen neuvottelujen perusteella. Muutokset tulevat voimaan 30 artiklan (Voimaantulo) mukaisesti.
3. Sekakomitea voi toisen sopimuspuolen ehdotuksesta ja tämän artiklan mukaisesti päättää yksimielisesti muuttaa tämän sopimuksen liitteitä.
4. Tällä sopimuksella ei rajoiteta kummankaan sopimuspuolen oikeutta antaa yksipuolisesti uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään lentoliikenteen alalla tai liitteessä II mainitulla lentoliikenteeseen liittyvällä alalla edellyttäen, jollei syrjimättömyysperiaatteen noudattamisesta tai tämän sopimuksen määräyksistä muuta johdu.
5. Jos jompikumpi sopimuspuoli aikoo antaa uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään lentoliikenteen alalla tai liitteessä II mainitulla lentoliikenteeseen liittyvällä alalla, se ilmoittaa asiasta toiselle sopimuspuolelle tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä näkemyksiä voidaan vaihtaa sekakomiteassa.

6. Jos yksi sopimuspuoli antaa sellaista uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään lentoliikenteen alalla tai tämän sopimuksen liitteessä II mainitulla lentoliikenteeseen liittyvällä alalla, joka saattaa vaikuttaa tämän sopimuksen asianmukaiseen toimintaan, se ilmoittaa asiasta toiselle sopimuspuolelle viimeistään kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tällaisen lainsäädännön antamisesta tai muuttamisesta. Kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä sekakomitea järjestää kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa näkemysten vaihdon tällaisen uuden lainsäädännön tai muutoksen vaikutuksista tämän sopimuksen asianmukaiseen toteutumiseen.

7. Tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitetun näkemysten vaihdon perusteella sekakomitea

- a) tekee päätöksen, jolla tarkistetaan liitettä II sisällyttämällä siihen, tarvittaessa vastavuoroisuutta noudattaen, kyseinen uusi lainsäädäntö tai lainsäädäntömuutos;
- b) tekee päätöksen, jolla kyseinen uusi lainsäädäntö tai lainsäädäntömuutos katsotaan tämän sopimuksen mukaiseksi; tai
- c) suosittaa jonkin toisen toimenpiteen hyväksymistä kohtuullisessa määräajassa tämän sopimuksen asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi.

27 ARTIKLA

Sopimuksen irtisanominen

Kumpi tahansa sopimuspuoli voi milloin tahansa ilmoittaa kirjallisesti diplomaattiteitse toiselle sopimuspuolelle päätöksestään irtisanoa tämä sopimus. Kyseinen ilmoitus on annettava samanaikaisesti ICAO:lle ja YK:n pääsihteeristölle. Tämän sopimuksen voimassaolo lakkaa keskiyöllä (GMT) sen Kansainvälisen ilmakuljetusliiton (IATA) liikennöintikauden päättyessä, joka oli käynnissä vuoden kuluttua sopimuksen irtisanomista koskevan kirjallisen ilmoituksen päiväyksestä, jollei kyseistä ilmoitusta peruuteta sopimuspuolten yhteisellä sopimuksella ennen mainitun määräajan päättymistä.

28 ARTIKLA

Sopimuksen rekisteröinti

Tämä sopimus ja sen kaikki muutokset rekisteröidään niiden voimaantulon jälkeen ICAO:ssa yleissopimuksen 83 artiklan mukaisesti ja Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteeristössä Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti.

29 ARTIKLA

Uusien jäsenvaltioiden liittyminen Euroopan unioniin

1. Euroopan unionin jäseniksi tämän sopimuksen allekirjoituspäivän jälkeen tulleiden valtioiden voidaan sallia liittyvän tähän sopimukseen.

2. Euroopan unionin jäsenvaltio voi liittyä tähän sopimukseen tallettamalla liittymisasiakirjan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön, joka ilmoittaa liittymisasiakirjan tallettamisesta ja tämän päivämäärästä sopimuspuolille ja Euroopan komissiolle. Liittyminen tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä liittymisasiakirjan tallettamispäivämäärän jälkeen.

3. Tämän sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin sopimuksiin ja järjestelyihin, jotka ovat voimassa silloin, kun Euroopan unionin jäsenvaltio liittyy sopimukseen.

30 ARTIKLA

Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan viimeisimmän sellaisen diplomaattisen nootin päiväystä seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jonka sopimuspuolet toimittavat osana diplomaattisten noottien vaihtoa vahvistaakseen sen, että kaikki tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät tarvittavat menettelyt on saatettu päätökseen. Tätä noottienvaihtoa varten Tunisia toimittaa Euroopan unionille ja sen jäsenvaltioille osoitetun diplomaattisen nootin Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö toimittaa Tunisialle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden diplomaattisen nootin. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden nootti sisältää kunkin jäsenvaltion tiedonannon, jossa vahvistetaan, että tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät menettelyt on saatettu päätökseen.

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö on tämän sopimuksen tallettaja.

31 ARTIKLA

Todistusvoimaiset toisinnot

Tämä sopimus on tehty kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron sekä arabian kielellä, ja kukin teksti on yhtä todistusvoimainen.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty [...]ssa [...]

Belgian kuningaskunnan puolesta

Bulgarian tasavallan puolesta

Tšekin tasavallan puolesta

Tanskan kuningaskunnan puolesta

Saksan liittotasavallan puolesta

Viron tasavallan puolesta

Irlannin puolesta

Helleenien tasavallan puolesta

Espanjan kuningaskunnan puolesta

Ranskan tasavallan puolesta

Kroatian tasavallan puolesta

Italian tasavallan puolesta

Kyproksen tasavallan puolesta

Latvian tasavallan puolesta

Liettuan tasavallan puolesta

Luxemburgin suurherttuakunnan puolesta

Unkarin puolesta

Maltan tasavallan puolesta

Alankomaiden kuningaskunnan puolesta

Itävallan tasavallan puolesta

Puolan tasavallan puolesta

Portugalin tasavallan puolesta

Romanian puolesta

Slovenian tasavallan puolesta

Slovakian tasavallan puolesta

Suomen tasavallan puolesta

Ruotsin kuningaskunnan puolesta

Euroopan unionin puolesta

Tunisian tasavallan puolesta

SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

1. Sitä, kuinka Tunisia panee täytäntöön liitteessä II tarkoitettussa Euroopan unionin lentoliikennelainsäädännössä asetetut lakisääteiset vaatimukset ja normit ja soveltaa niitä, arvioidaan Euroopan unionin vastuulla olevassa arvioinnissa, joka on varmennettava sekakomitean päätöksellä. Tällainen arviointi on tehtävä viimeistään kahden (2) vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.
2. Tunisian asteittaista yhdentymistä liitteessä II tarkoitettussa Euroopan unionin ilmailulainsäädännössä asetettujen lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanoon voidaan arvioida säännöllisesti. Euroopan komissio suorittaa nämä arvioinnit yhteistyössä Tunisian kanssa.
3. Sitä, kuinka Tunisia panee täytäntöön Euroopan unionin ilmailun turvaamiseen liittyvässä lainsäädännössä asetetut lakisääteiset vaatimukset ja normit ja soveltaa niitä, arvioidaan Euroopan unionin vastuulla olevassa arvioinnissa, joka on varmennettava sekakomitean päätöksellä. Tällainen arviointi on tehtävä viimeistään kolmen (3) vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.
4. Edellä 7 artiklan (Terve kilpailu) 6 kohdassa (Avustukset ja valtiontuki) olevia määräyksiä sovelletaan kolmen (3) vuoden ajan tämän sopimuksen allekirjoittamisesta.

TUNIS–CARTHAGEN KANSAINVÄLISTÄ LENTOASEMAA
KOSKEVAT SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

Sen estämättä, mitä tämän sopimuksen 2 artiklan 3 kohdan c alakohdassa määrätään, Tunis–Carthagen kansainväliseen lentoasemaan sovelletaan seuraavia siirtymämääräyksiä viiden vuoden ajan tämän sopimuksen allekirjoituspäivämäärästä alkaen ja yksinomaan matkustajaliikenteelle tarkoitettujen sovittujen lentoliikennepalvelujen tai yhdistettyjen liikennepalvelujen osalta:

1. Kun Tunisian ja EU:n jäsenvaltion välillä on voimassa oleva kahdenvälinen sopimus, kolmannen ja neljännen vapaudien määrittäminen ja niitä koskevat oikeudet Tunis–Carthagen kansainväliseltä lentoasemalta lähtevän ja sinne saapuvan liikenteen osalta myönnetään kyseisen kahdenvälisen sopimuksen mukaisesti liikennöintitiheydestä riippumatta
 - Tunisian lentoliikenteen harjoittajille, joilla on voimassa oleva liikennelupa; ja
 - Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille, joilla on sellaisen Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva liikennelupa, jossa lennon lähtö- tai määräpaikka sijaitsee.
2. Tunisian ja jäsenvaltioiden kahdenvälisissä sopimuksissa vahvistetut oikeudet nimetä tietyille reitille yksi lentoliikenteen harjoittaja muuttuvat oikeuksiksi nimetä tietyille reitille kaksi lentoliikenteen harjoittajaa.

3. Bermuda-lausekkeen sisältävien kahdenvälisen sopimusten osalta sovelletaan 1 kohtaa ja jos tämän sopimuksen allekirjoittamispäivänä liikennöidään alle kymmentä (10) lentoa, viikoittaisten lentojen lukumääräksi vahvistetaan kymmenen (10), paitsi jos sopimuspuolet päättävät kahdenvälisen sopimustensa nojalla nostaa lukumäärää.
4. Niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden kanssa Tunisiassa ei ole kahdenvälistä lentoliikennesopimusta, tai kun voimassa olevassa kahdenvälisessä lentoliikennesopimuksessa vahvistetaan alle kymmenen (10) Tunis–Carthagen kansainväliselle lentoasemalle saapuvaa tai sieltä lähtevää viikoittaista lentoa, kyseiselle lentoasemalle saapuvien ja kyseiseltä lentoasemalta lähtevien viikoittaisten lentojen lukumääräksi vahvistetaan kymmenen (10) ja tietyille reitille nimettävien lentoliikenteen harjoittajien määräksi kaksi Tunisian lentoliikenteen harjoittajien osalta, joilla on voimassa oleva liikennelupa, ja Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta, joilla on sellaisen Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva liikennelupa, jossa lennon lähtö- tai määräpaikka sijaitsee.
5. Tämän liitteen 1, 3 ja 4 kohdassa mainittuihin liikennöintiä myönnetään 10 prosentin vuotuinen lisäys alkaen vuoden kuluttua tämän sopimuksen allekirjoittamisesta.
6. Sopimuspuolet keskustelevat mahdollisimman pian sekakomiteassa kaikista tämän liitteen tulkintaan ja täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä.

(Ajantasaistetaan säännöllisesti)

LUETTELO SIVIILI-ILMAILUUN SOVELLETTAVISTA SÄÄNNÖISTÄ

Tunisia varmistaa, että seuraavassa esitettyjen säädösten sovellettavissa säännöksissä vahvistetut lakisääteiset vaatimukset ja normit pannaan täytäntöön ja niitä sovelletaan Tunisian sovellettavassa lainsäädännössä, säännöissä ja menettelyissä tämän sopimuksen mukaisesti. Tunisia varmistaa, että näihin säädöksiin mahdollisesti tehtävät muutokset sisällytetään soveltuvin osin Tunisian sovellettavaan lainsäädäntöön, sääntöihin ja menettelyihin.

A. ILMAILUN VAPAUTTAMINEN JA MUUT SIVIILI-ILMAILUUN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1008/2008, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä

Sovellettavat säännökset: 2, 5, 7 ja 11 artikla, 23 artiklan 1 kohta, 24 artikla ja liite I

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 785/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission asetus (EU) N:o 285/2010, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2010

Sovellettavat säännökset: 1–8 artikla

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/12/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, lentoasemamaksuista

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla

Neuvoston direktiivi 96/67/EY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1996, pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla

Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla, 11–21 artikla ja liite

Sovellettaessa 20 artiklan 2 kohtaa ilmaisulla 'komissiolle' tarkoitetaan ilmaisua 'sekakomitealle'.

B. ILMAILUN TURVALLISUUS

Siviili-ilmailun turvallisuus ja EASA-perusasetus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 216/2008, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EY) N:o 690/2009, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2009,
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1108/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009,

Sovellettavat säännökset: 1–3 artikla (3 artiklasta ainoastaan ensimmäinen kohta) ja liite

- Komission asetus (EU) N:o 6/2013, annettu 8 päivänä tammikuuta 2013,
- Komission asetus (EU) 2016/4, annettu 5 päivänä tammikuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla ja liitteet I – V b.

Lentotoiminta

Komission asetus (EU) N:o 965/2012, annettu 5 päivänä lokakuuta 2012, lentotoimintaan liittyvistä teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EU) N:o 800/2013, annettu 14 päivänä elokuuta 2013,
- Komission asetus (EU) N:o 71/2014, annettu 27 päivänä tammikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 83/2014, annettu 29 päivänä tammikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 379/2014, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) 2015/140, annettu 29 päivänä tammikuuta 2015,
- Komission asetus (EU) 2015/1329, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2015,
- Komission asetus (EU) 2015/640, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2015,
- Komission asetus (EU) 2015/2338, annettu 11 päivänä joulukuuta 2015,

- Komission asetus (EU) 2016/1199, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2016,
- Komission asetus (EU) 2017/363, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2017.

Sovellettavat säännökset: 1–9 a artikla ja liitteet I–VIII

Komission asetus (EU) N:o 1332/2011, annettu 16 päivänä joulukuuta 2011, ilmatilan käyttöä koskevista yhteisistä vaatimuksista ja toimintamenetelmistä yhteentörmäysten välttämiseksi ilmassa, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission asetus (EU) 2016/583, annettu 15 päivänä huhtikuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla ja liite

Lentomiehistö

Komission asetus (EU) N:o 1178/2011, annettu 3 päivänä marraskuuta 2011, siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EU) N:o 290/2012, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2012,
- Komission asetus (EU) N:o 70/2014, annettu 27 päivänä tammikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 245/2014, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2014,

- Komission asetus (EU) 2015/445, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2015,
- Komission asetus (EU) 2016/539, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla ja liitteet I–IV.

Onnettomuuksien tutkinta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 996/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014.

Sovellettavat säännökset: 1–23 artikla lukuun ottamatta 7 artiklan 4 kohtaa ja 19 artiklaa (kumottu asetuksella (EU) N:o 376/2014)

Komission päätös 2012/780/EU, annettu 5 päivänä joulukuuta 2012, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 996/2010 18 artiklan 5 kohdan mukaisesti perustetun turvallisuussuosituksien ja niihin saatujen vastausten eurooppalaisen keskusrekisterin käyttöoikeuksista.

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla.

Ensimmäinen lentokelpoisuus

Komission asetus (EU) N:o 748/2012, annettu 3 päivänä elokuuta 2012, ilma-alusten ja niihin liittyvien tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuus- ja ympäristösertifiointia sekä suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden sertifiointia koskevista täytäntöönpanosäännöistä, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EU) N:o 7/2013, annettu 8 päivänä tammikuuta 2013,
- Komission asetus (EU) N:o 69/2014, annettu 27 päivänä tammikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) 2015/1039, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2015,
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/15, annettu 7 päivänä tammikuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liite I.

Jatkuva lentokelpoisuus

Komission asetus (EU) N:o 1321/2014, annettu 26 päivänä marraskuuta 2014, ilma-alusten sekä ilmailutuotteiden, osien ja laitteiden jatkuvan lentokelpoisuuden ylläpidosta ja näihin tehtäviin osallistuvien organisaatioiden ja henkilöstön hyväksymisestä, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EU) 2015/1088, annettu 3 päivänä heinäkuuta 2015,

- Komission asetus (EU) 2015/1536, annettu 16 päivänä syyskuuta 2015,
- Komission asetus (EU) 2017/334, annettu 27 päivänä helmikuuta 2017.

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla ja liitteet I–IV.

Täydentävät yksityiskohtaiset lentokelpoisuusvaatimukset

Komission asetus (EU) 2015/640, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2015, lentotoiminnan lajin mukaisista täydentävistä yksityiskohtaisista lentokelpoisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 965/2012 muuttamisesta

Lentopaikat

Komission asetus (EU) N:o 139/2014, annettu 12 päivänä helmikuuta 2014, lentopaikkoihin liittyvistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liitteet I–IV.

Ilmaliikenteen hallinta ja lennonvarmistuspalvelut

Komission asetus (EU) 2015/340, annettu 20 päivänä helmikuuta 2015, lennonjohtajien lupakirjoja ja todistuksia koskevista teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti, komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 923/2012 muuttamisesta ja komission asetuksen (EU) N:o 805/2011 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liitteet I–IV.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/373, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2017, ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen sekä muiden ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen palveluntarjoajia koskevista yhteisistä vaatimuksista ja näiden palveluntarjoajien valvonnasta, asetuksen (EY) N:o 482/2008 sekä täytäntöönpanoasetusten (EU) N:o 1034/2011, (EU) N:o 1035/2011 ja (EU) 2016/1377 kumoamisesta ja asetuksen (EU) N:o 677/2011 muuttamisesta

Poikkeamista ilmoittaminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, poikkeamien ilmoittamisesta, analysoinnista ja seurannasta siviili-ilmailun alalla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 996/2010 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY, komission asetusten (EY) N:o 1321/2007 ja (EY) N:o 1330/2007 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–7 artikla, 9 artiklan 3 kohta, 10 artiklan 2–4 kohta, 11 artiklan 1 ja 7 kohta, 13 artikla lukuun ottamatta 9 kohtaa, 14–16 artikla, 21 artikla ja liitteet I–III.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1018, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 376/2014 mukaisesti pakollisesti ilmoitettavien siviili-ilmailun poikkeamien luokittelua koskevan luettelon vahvistamisesta

Sovellettavat säännökset: 1 artikla ja liitteet I–V.

Luettelo yhteisössä toimintakieltoon asetetuista lentoliikenteen harjoittajista

Komission asetus (EY) N:o 474/2006, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2006, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2111/2005 luvussa II tarkoitetusta yhteisön luettelosta, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/963, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2016.

Tekniset vaatimukset ja hallinnolliset menettelyt siviili-ilmailun alalla

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3922/91, annettu 16 päivänä joulukuuta 1991, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1899/2006, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006,
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1900/2006, annettu 20 päivänä joulukuuta 2006,
- Komission asetus (EY) N:o 8/2008, annettu 11 päivänä joulukuuta 2007,
- Komission asetus (EY) N:o 859/2008, annettu 20 päivänä elokuuta 2008.

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla, lukuun ottamatta 4 artiklan 1 kohtaa, 8 artiklan 2 kohtaa (toinen virke) ja 12–13 artiklaa, sekä liitteet I–III.

C. ILMAILUN TURVAAMINEN

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 300/2008, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–15 artikla, 18 artikla, 21 artikla ja liite.

Komission asetus (EY) N:o 272/2009, annettu 2 päivänä huhtikuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 300/2008 liitteessä vahvistettujen siviili-ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täydentämisestä, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EU) N:o 297/2010, annettu 9 päivänä huhtikuuta 2010,
- Komission asetus (EU) N:o 720/2011, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2011,
- Komission asetus (EU) N:o 1141/2011, annettu 10 päivänä marraskuuta 2011,
- Komission asetus (EU) N:o 245/2013, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2013.

Komission asetus (EU) N:o 1254/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2009, perusteista, joilla jäsenvaltiot saavat poiketa siviili-ilmailun turvaamista koskevista yhteisistä perusvaatimuksista ja ottaa käyttöön vaihtoehtoisia turvatoimenpiteitä, sellaisena kuin se on muutettuna komission asetuksella (EU) 2016/2096.

Komission asetus (EU) N:o 18/2010, annettu 8 päivänä tammikuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 300/2008 muuttamisesta siviili-ilmailun turvaamisen alan kansallisia laadunvalvontaohjelmia koskevien vaatimusten osalta

Sovellettavat säännökset: sovelletaan kokonaisuudessaan.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1998, annettu 5 päivänä marraskuuta 2015, yksityiskohtaisista toimenpiteistä ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täytäntöönpanemiseksi, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/2426, annettu 18 päivänä joulukuuta 2015.

Sovellettavat säännökset: sovelletaan kokonaisuudessaan, liite mukaan lukien.

D. ILMALIIKENTEEN HALLINTA

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 549/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista (puiteasetus), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1070/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009. Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla lukuun ottamatta 1 artiklan 4 kohtaa

Sovellettavat säännökset: 1–4 artikla, 6 artikla ja 9–13 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 550/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (palveluntarjonta-asetus), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1070/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009.

Sovellettavat säännökset: 1–18 artikla ja liite I.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 551/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (ilmatila-asetus), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1070/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009.

Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 552/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (yhteentoimivuusasetus), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1070/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009.

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liitteet I–V.

Suorituskyky ja maksut

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 390/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, lennonvarmistuspalvelujen ja verkkotoimintojen suorituskyvyn kehittämisjärjestelmästä

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 391/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, lennonvarmistuspalvelujen yhteisestä maksujärjestelmästä

Verkkotoiminnot

Komission asetus (EU) N:o 677/2011, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2011, ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen toteuttamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetuksen (EU) N:o 691/2010 muuttamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 970/2014, annettu 12 päivänä syyskuuta 2014,
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 373/2017, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2017.

Sovellettavat säännökset: 1–25 artikla ja liitteet.

Komission asetus (EU) N:o 255/2010, annettu 25 päivänä maaliskuuta 2010, ilmaliikennevirtojen säätelyä koskevista yhteisistä säännöistä, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012,
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/1006, annettu 22 päivänä kesäkuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–15 artikla ja liite.

C(2011)4130

7 päivänä heinäkuuta 2011 annettu komission päätös, joka koskee verkon hallinnoijan nimittämistä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan verkkotoimintoja varten, suomenkielistä toisintoa ei ole.

Toiminnalliset ilmatilan lohkot

Komission asetus (EU) N:o 176/2011, annettu 24 päivänä helmikuuta 2011, ennen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamista ja muuttamista annettavista tiedoista.

Yhteentoimivuus

Komission asetus (EY) N:o 1032/2006, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2006, lennonjohtoyksiköiden väliseen lentoja koskevien tietojen ilmoittamiseen, lentojen koordinointiin ja niiden siirtämiseen tarkoitettujen lentotietojen vaihdon automaattisten järjestelmien vaatimuksista, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission asetus (EY) N:o 30/2009, annettu 16 päivänä tammikuuta 2009.

Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla ja liitteet I–V.

Komission asetus (EY) N:o 1033/2006, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2006, lentoa edeltävän vaiheen lentosuunnitelmia koskeviin menettelyihin liittyvistä vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 929/2010, annettu 18 päivänä lokakuuta 2010
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012,

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 428/2013, annettu 8 päivänä toukokuuta 2013,
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 2120/2016, annettu 2 päivänä joulukuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla ja liite

Komission asetus (EY) N:o 633/2007, annettu 7 päivänä kesäkuuta 2007, lennonjohtoyksiköiden välillä tapahtuvaan lentoja koskevien tietojen ilmoittamiseen, lentojen koordinointiin ja niiden siirtämiseen käytettävän lentotietosanomien siirtoyhteyskäytännön soveltamisvaatimuksista, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission asetus (EU) N:o 283/2011, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2011.

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla ja liitteet I–IV.

Komission asetus (EY) N:o 29/2009, annettu 16 päivänä tammikuuta 2009, tiedonsiirtopalveluja koskevista vaatimuksista yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/310, annettu 26 päivänä helmikuuta 2015.

Sovellettavat säännökset: 1–14 artikla ja liitteet I–III.

Komission asetus (EY) N:o 262/2009, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2009, S-moodikyselykoodien koordinoitua jakamista ja käyttöä koskevista vaatimuksista yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/2345, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–12 artikla ja liitteet I–VI.

Komission asetus (EU) N:o 73/2010, annettu 26 päivänä tammikuuta 2010, ilmailutietojen ja ilmailutiedotuksen laatua koskevista vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 1029/2014, annettu 26 päivänä syyskuuta 2014.

Sovellettavat säännökset: 1–13 artikla ja liitteet I–X.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1206/2011, annettu 22 päivänä marraskuuta 2011, ilma-alusten tunnistamista koskevista vaatimuksista yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan valvomiseksi

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla ja liitteet I–VII.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1207/2011, annettu 22 päivänä marraskuuta 2011, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan valvonnan suorituskykyä ja yhteentoimivuutta koskevista vaatimuksista, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1028/2014, annettu 26 päivänä syyskuuta 2014.
- Täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/386.

Sovellettavat säännökset: 1–14 artikla ja liitteet I–IX.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1079/2012, annettu 16 päivänä marraskuuta 2012, puheviestinnässä käytettäviä kanavavälejä koskevista vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 657/2013, annettu 10 päivänä heinäkuuta 2013.
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 2345/2016, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–14 artikla ja liitteet I–V.

SESAR

Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, annettu 27 päivänä helmikuuta 2007, yhteisyrityksen perustamisesta uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmän (SESAR) kehittämiseksi, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Neuvoston asetus (EY) N:o 1361/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008,
- Neuvoston asetus (EY) N:o 721/2014, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2014.

Sovellettavat säännökset: 1 artiklan 1–2 kohta, 1 artiklan 5–7 kohta, 2 ja 3 artikla, 4 artiklan 1 kohta ja liite.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 409/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, yhteisten hankkeiden määrittelemisestä, hallintorakenteiden perustamisesta ja kannustimien yksilöimisestä Euroopan ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelman toteuttamisen tueksi

Sovellettavat säännökset: 1–15 artikla.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 716/2014, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2014, eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelmaa tukevan yhteisen kokeiluhankkeen aloittamisesta.

Ilmatila

Komission asetus (EY) N:o 2150/2005, annettu 23 päivänä joulukuuta 2005, ilmatilan joustavaa käyttöä koskevista yhteisistä säännöistä

Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla ja liite.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EU) 2015/340, annettu 20 päivänä helmikuuta 2015,

- Komission asetus (EU) 2016/1185, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liite, lisäykset mukaan lukien.

E. YMPÄRISTÖ JA MELU

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta, sellaisena kuin sitä on muutettu asetuksella (EY) N:o 1137/2008 ja direktiivillä (EU) 2015/996.

Sovellettavat säännökset: 1–12 artikla ja liitteet I–VI.

Neuvoston direktiivi 2003/96/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 2003, energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta

Sovellettavat säännökset: 14 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 14 artiklan 2 kohta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/93/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 16 (toinen painos 1988) niteessä I olevan II osan 3 lukuun kuuluvien ääntä hitaammin lentävien lentokoneiden liikennöimisen sääntelystä

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla ja liitteet I ja II.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 598/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, tasapainoisen lähestymistavan mukaista meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista unionin lentoasemilla koskevista säännöistä ja menettelyistä sekä direktiivin 2002/30/EY kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liitteet I ja II.

F. KULUTTAJANSUOJA

Neuvoston asetus (EY) N:o 2027/97, annettu 9 päivänä lokakuuta 1997, lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta onnettomuustapauksissa, sellaisena kuin sitä on muutettu seuraavalla:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 889/2002, annettu 13 päivänä toukokuuta 2002.

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla ja liitteet.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla ja liitteet I ja II.

G. SOSIAALISET NÄKÖKOHDAT

Neuvoston direktiivi 89/391/EY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/30/EY, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2007.

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla.

Neuvoston direktiivi 2000/79/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiehistöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta

Sovellettavat säännökset: 2–3 artikla ja liite.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tietyistä työajan järjestämisestä koskevista seikoista

Sovellettavat säännökset: 1–20 artikla ja 22–23 artikla.
